

Läänemaa mesinikud:

midagi pole teha, kehv suvi tõstab mee hinda. Lk 3

Ilmaränduritest klounipaar

Piip ja Tuut otsivad Haapsalus Ilon Wiklandi lapsepõlve. Lk 5

Lääne Elu

EESTI VANIM JÄRJEPIDEVALT ILMUNUD SÕLTUMATU AJALEHT

LAUPÄEV, 12. JUULI 2025 | NR 78 (5217) | 2 €

Lauri Lilleoks

pürib kogukonna hingeks. Lk 6–7

Muhu väina regatt algab Haapsalust

Haapsalu võõrustab sel nädalavahetusel Eesti kõige vanemat ja suuremat purjetamisvõistlust. Regatt avatakse laupäeva õhtul ning pühapäeval sõidetakse siin võistluse esimene etapp.

JUHAN HEPNER
juhan@le.ee

Regatil osaleb korraldajate teatel sadakond jahti ja pea 600 purjetajat Eestist, Soomest, Leedust, Lätist ja Rootsist. Haapsalus on regati ametlikud sadamad Suur-Holmi ja Haapsalu Veskiviigi sadam.

68. Muhu väina regati direktori Agnes Lille sõnul usub ta, et osalejad peaks sadamaisse ära mahutama. „Eelmisel aastal mahtusid kõik alused meil Suur-Holmi ja Veskiviigi sadamasse ära. Mõned suuremad jahid olid Westmeri sadamas,” selgitas ta.

Juba reede pärastlõunal käis sadamates vilgas askeldamine. Folkbootide arvestuses seilava aluse Filur naiskonnas Kalevi jahtklubi esindav Liise Kõösel ütles, et paat osaleb regatil kolmandat korda. „Varem käisime paar aastat naiskonnaga võistlemas Gree-tagas, mis on ka folkboot, aga puudust,” ütles ta. „Muhu väina regatt on nii-öelda purjetajate laulupi-

Liise Kõösel (keskel) ütles, et folkboot Filuri naiskond on jahiga regatil kolmandat korda.

du. See on hooaja suursündmus. Kõik valmistuvad selleks ja enne seda tuleb jaht võimalikult korda saada,” rääkis Kõösel. „Vaatasime siin prognoosi, et kõikisugu-

sed tuuled puhuvad siin täna [reedel – toim.] ära ja järgmisel nädalal on vihmane ja soe, aga vaiksime siin prognoosi, et kõikisugu-

kuid see võib tähendada sedagi, et etapid tulevad väga pikad,” lisas Kõösel.

Oma sõnul ootab Kõösel kõige enam sõitu Haapsalust Kõigus-

68. Muhu väina regatt

- Laupäev, 12. juuli kell 19 regati avamine Suur-Holmi sadamas
- Pühapäev, 13. juuli Haapsalu ring
- Esmaspäev, 14. juuli Haapsalu-Kõiguste etapp
- Teisipäev, 15. juuli Kõiguste ring
- Kolmapäev, 16. juuli Kõiguste-Kuressaare etapp
- Neljapäev, 17. juuli Kuressaare lühirada
- Reede, 18. juuli Kuressaare-Pärnu etapp
- Laupäev, 19. juuli Pärnu ring, autasustamine ja regati lõpetamine

JUHAN HEPNER

tesse ja Kõigustest Pärnusse. Sadamatevahelised etapid meeldivad Kõöselile rohkem kui lihtsalt ühe sadama juures tehtavad ringid.

Regati avatseremoonia peetakse laupäeval kell 19 Suur-Holmi sadama ellingsus. Seda saavad uudistama tulla ka külali-

sed. „Uksel me piletiraha ei küsi. Uksed on valla ja kõik on teretulnud,” märkis Lill.

Regati direktor ütles, et korraldajad ilmaprognoosi ei pelga ja võimalik vihm ega muu takistuseks ei saa. „Oleme kõigeks valmis.”

Lilli tõi paralleeli, et Muhu väina regatt on purjetajatele nagu laulupidu. „See on koht, kus veidi utreerides on kõik kohal. See on koht, kus näed oma vanu tuttavaid, kamraade, võitlus- ja võistluskaaslasi. See on tore suvine nädalane kogunemine ja koosolemine,” rääkis ta.

Kõik regatil osalevad jahid on varustatud jälgimiseadmetega ning nende liikumist saab reaajas jälgida TracTrac platvormil. Tänavu on Tallinnas toimuvate Garmin ORC maailmameistrivõistluste ettevalmistuseks jälgimissüsteemiks kaasatud ORC-i soovitatud partner TracTrac, kelle abil kuvatakse lisaks jahtide reaalsele asukohtadele ka ennustatavad tulemused vastavalt korrigeeritud ajale.

19. juuli 2025
Kell 12.00–15.30
Haapsalu raekoja esine park

MUDAPÄEV

Päeva juhib Marko Matvei

- Haapsalu ravimuda ja vannid
- Raekoda on avatud külastajatele
- Kuurortile pühendatud fotonäitus
- Avatud pop-up baar mudaste kokteilidega
- Tegevusi nii suurtele kui väikestele

TAFF:Festi tänavalava programm

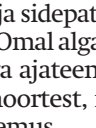
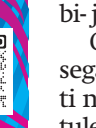
- Laulumarjad
- Kristiina Valdman Trio
- Slowtoes – EMTA I kursuse jazzmuusikute bänd
- SingAbility jazzlaulu suvekool

Tule tähistame koos

Haapsalu kuurordi 200. sünnipäeva!

Siin võiks olla sinu reklaam!

Tellimiseks võta ühendust reklaam@le.ee

HAAPSALU

Taff:fest

JAZZFESTIVAL

18-19/07/2025

18.07
MILJARDID | AIMLA & TAFENAU KVINTETT |
RAHEL TALTS ENSEMBLE & KARMEN RÕIVASSEPP
| ELLIP

19.07
JASON HUNTER BALTIC QUARTET | ALONETTE |
TRYGVE SEIM QUARTET „HELSINKI SONGS“ |
„KUMMARDUS JONI MITCHELLILE“ LIISI KOIKSON,
MARIANNE LEIBUR & RAUL SÖÖT JAZZBAND |
ESTONIAN DREAM BIG BAND GOES DISCO
FEAT. MARVI VALLASTE

tafffestival.ee

KAITSERESSURSSIDE AMET

13 noormeest alustab ajateenistust

Järgmisel nädalal alustab ajateenistust 13 Läänemaa noormeest.

„Ajateenistusse kutsutakse kutsealuseid vastavalt kaitseväe vajadusele ning arvestades kutsealuste soovidega,” ütles kaitseressursside ameti kommunikatsioonispetsialist Rauno Rökk. Tema sõnul lähevad Läänemaa noormehed tänavu aega teenima diviisi 1. jalaväebrigadi, diviisi logistika-, luure- ning staabi- ja sidepataljoni, toetuse väejuhatuse ja mereväkke.

Üle Eesti alustab 14.-15. juulil ajateenistust üle 2200 noore, nende seas 39 naist. Teiste seas alustab ajateenistust 25 tippsportlast, kes saavad ajateenistuse ajal jätkata treeningutega.

Ajateenijad asuvad eri üksustesse üle Eesti: küberväejuhatuse, eriooperatsioonide väejuhatuse, toetuse väejuhatuse, mereväkke, sõjaväepolitseisse, diviisi 1. ja 2. jalaväebrigadi, diviisi suurtükiväepataljoni, diviisi mehitamata õhuründepatareisse, diviisi luurepataljoni, diviisi logistikapataljoni ja diviisi staabi- ja sidepataljoni.

Omal algatusel asub suvekutses ajateenistusse 80 protsenti noortest, mis on rekordiline tulemus.

MALLE-LIISA RAIGLA

● JUHTKIRI

Elu kui vihmametsas

Et jaaniõhtu juurde käib pilves ilm ning leebem või tugevam vihmasadu, on juba üsna pikk traditsioon. Sellest on vaid üksikuid erandeid ja mida aeg edasi, seda vähem. Uue kombena on Eesti ilmastik juurutanud nii noorte kui ka üldlaulupidude vihmajuga kiusamise. Kui tantsijad võivad veel enam-vähem kuivalt pääseda ja laulukaare sügavusse peitu pugunud lauljad ka, siis platsi poole jäävad lauljad ning kümned tuhanded pealtvaatajad kallatakse vihmaga kui mitte kahel, siis ühel päeval kindlasti üle.

Hea küll, las suvel mõnel päeval ka sadada, kas või neil eestlastele tähtsatel pidupäevadel. Võib ju hea põllusaagi nimel paar sadu ära kannatada. Aga tänavu on nii, et vihm täidab mitte ainult jaanilaupäeva ja laulupeo põhikontserdi, vaid ka kõik nende ette, vahele ja taha jäävad päevad. Mõni päikeseline päev on pigem erand ja jääbki erandiks – kui pikemaajalisi prognoose vaadata, tuleb aeg, kui mitu kuiva päikeselist järjest satub, alles augusti lõpus. Ja needki prognoosid ei pruugi paika pidada.

Pidev vihm ei ole tegelikult põllumeestelegi hea, ehkki see on mõnevõrra parem ilm, kui oleks näiteks pikaajaline pöud. Nagu tänasest Lääne Elust lugeda võib, on jahe ja märg suve algus kustutanud lootuse heale meesaagile. Samas on näiteks spaade ja ujulate pidajad rõõmsad, sest rahvas käib randade asemel seal suplemas. Ja kui nüüd kliima soojenemise tagajärjel nii jääbki, et meie siin saame igikestva vihma ja juba aprillis ära toimuva suve, oleme siiski kuumalaines ja üleujutatud Lääne-Euroopaga võrreldes kergemini pääsenud.

● TEISED LEHED

Regressiivne maksusüsteem on kinni jooksnud

ERR. Eesti maksusüsteem, mis kunagi oli solidaarsem, on viimase veerandsajandi jooksul muutunud regressiivsemaks, eelistades kõrgema sissetulekuga inimesi. On aeg vaadata otsa struktuursetele probleemidele ja kaaluda tagasipöördumist solidaarsema maksusüsteemi poole, kirjutab ettevõtja Indrek Neivelt ERRi portaalis avaldatud arvamusloos.

1. juulist hakkas meil kehtima uus käibemaksumäär, mis on 24 protsenti. Vaadates ühiskonna reaktsiooni sellele, tundub, et valitsejad on sel korral üle piiri läinud. Inimestele tundub, et see ei ole õiglane. Paljudele meie seast on see ka ülejõukäiv.

Kui meie maksukoormus tervikuna on Euroopa alumises otsas, aga käibemaks Euroopa kõrgeimas otsas, siis on põhjus meie maksude struktuur. Meil on kõrge ja väikeste eranditega käibemaks ning kõrgeid aktsiise. Samas on meie eelarves väike osatähtsus varamaksudel. Lisaks oleme üks väheseid riike, kus ei ole astmelist tulumaksu ega klassikalist ettevõtete tulumaksu. Meie maksusüsteem soosib Euroopa teiste riikidega võrreldes enam neid, kellel on rohkem vara ja neid, kes kogu oma teenitud raha ära ei kuluta – ehk rikkamaid ja suurema sissetulekuga inimesi. Ja me oleme viimase veerandsaja aasta jooksul oma maksumuudatustega seda võimendanud.

Nooremad inimesed ei mäleta, et veel 20 aastat tagasi oli meie maksusüsteem palju solidaarsem: 18 protsenti käibemaksu ja 26 protsenti tulumaksu on võrreldes tänaste määradega kasulikud inimestele, kellel on väiksemad sissetulekud.

Vahepeal oleme ehitanud maksusüsteemi, mis on oma olemuselt regressiivne – selline, kus efektiivne maksumäär maksustatava tulu suurenedes väheneb. Näiteks on meil sisult regressiivsed käibemaks, maamaks, tulumaks, sotsiaalmaks. Astmelise tulumaksuga hirmutades oleme kehtestanud maksusüsteemi, mis paneb liiga suure koormuse madalama sissetulekuga inimesele. Sealt tuleks otsida põhjust paljudele meie tänastele ühiskondlikele probleemidele.

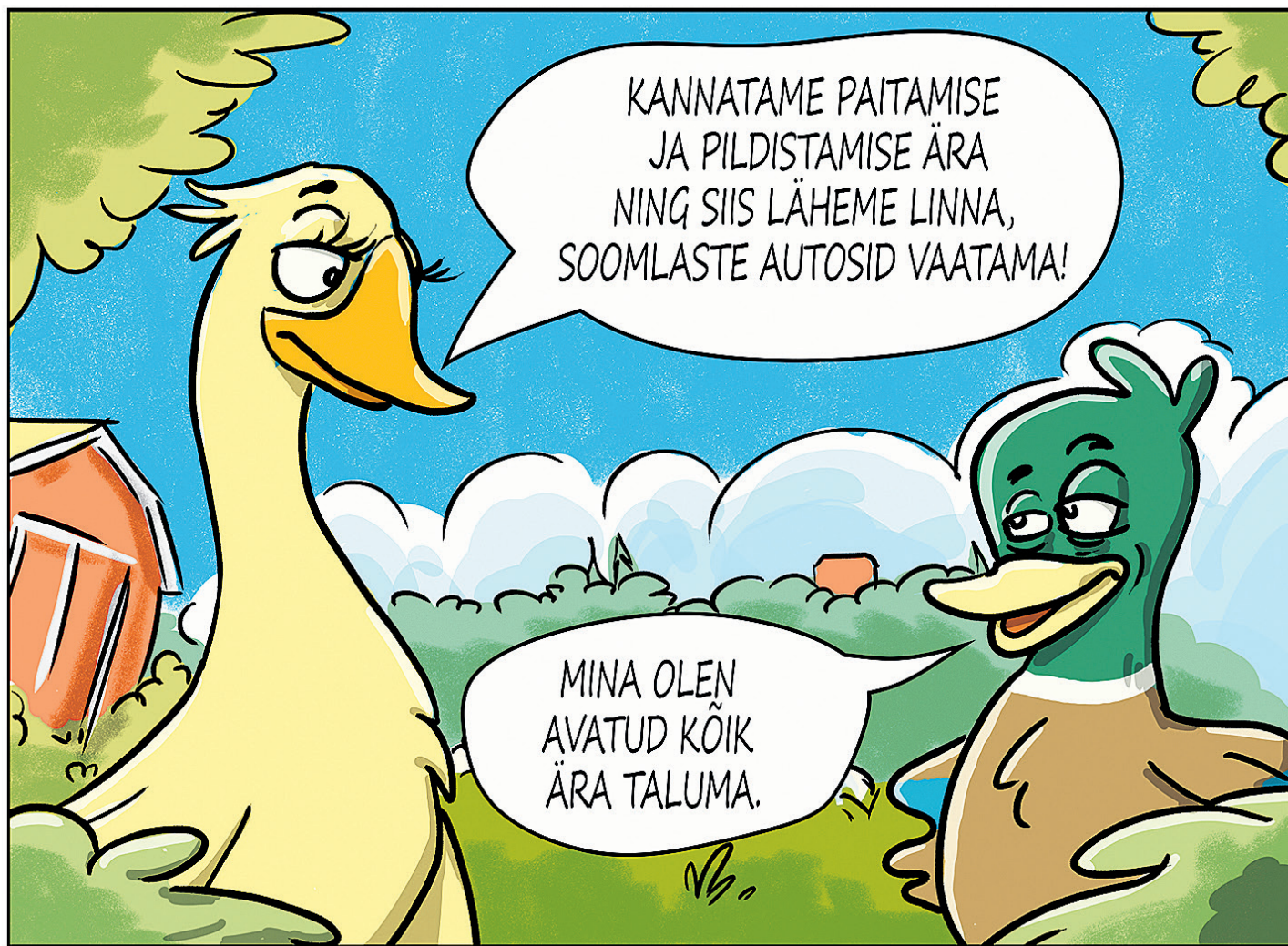
Suund peaks olema selge: vähendada käibemaksu ning tõsta tulumaksu ja varamakse. Aga alustada tuleks sellest, et tunnistada probleemi, kirjutab Neivelt.

● LAUSELAEN

„Esialgu vananevast ühiskonnast ainult räägitakse, aga siis ühel hetkel on paanika lahti.”

Haapsalu kolledži direktor **Heli Kaldas**. Lääne Elu, 10. juuli

NÄDAL

Tsirkus Tallinnas või mitte, mure on hinnatõus

Sellal kui Reformierakond teeb Tallinnas tsirkust, kord koalitsiooni lammutades ja siis jälle sinna naastes, vemmeldab valijate peades hoopis mure talumatu hinnatõusu pärast.

Poliitikas juhtub harva midagi sellist, mida pole varem juhtunud. Tavaliselt on pigem ikka kõikide pöörete ja käänakute juures tunne, et kõik on varem juba olnud... ainult et huvitavamal või tulemuslikumal kujul. Vähemalt Eesti viimaste aastate poliitikas, kus pealroll täidab ettevaatlik, turvalisi samme eelistav põlvkond. Pääaegu oleksin kirjutanud noor põlvkond, aga see oleks vale. Reformierakonna esimees ja peaminister Kristen Michal saab algaval nädalal 50 aastat vanaks.

Aga nüüd suutis see säravate ideede ja meeldejäävate isiksusteta seltskond tõesti üllatada.

Viibisin mitme teise suure väljaande peatoimetajaga koos täpselt samal ajal, kui Reformierakond teatas, et nende põhjaliku kampaania käigus äsja avalikkusele tutvustatud Tallinna linnapeakandidaat Urmas Sõõrumaa, kes pidi olema võtmekuju pealinna nelikkoalitsiooni lammutamisel, loobub linnapeaks kandideerimast. Oli näha, et kolleegid vaatasid telefonidesse ilmunud sõnumeid sõna otseses mõttes suurte silmadega.

Kui kohtumine oli lõppenud, siis jalutasime koos välja ja saime rääkida sellest, mis vahepeal oli Eesti poliitikas juhtunud. See on täiesti uskumatu, ütles üks peatoimetaja. Kas midagi sellist on kunagi varem olnud, küsis teine.

Tõesti, tuletame nüüd meelde, mis ja kuidas Tallinna kohalikus poliitikas juhtunud oli. Aastakese enne kohalike valimiste pärisampaania algust suure vaevaga ja esialgu väga-väga napi hääletenamusega Keskerakonna ja sotsiaaldemokraatide linnavalitsuse asemele

ANVAR SAMOST
kolumnist

moodustatud Reformierakonna, Isamaa, Eesti 200 ja sotsiaaldemokraatide koalitsioon nägeles omavahel ega olnud ülemäära meeldejääv muu kui pealinnas pikalt kestnud Keskerakonna võimu lõpetamise poolest. Just seepärast võis arvata, et ükski neist neljast erakonnast mõni kuu enne valimisi Keskerakonnaga väga lühikeseks ajaks uut linnavalitsust tegema ei lähe.

Aga seni selguseta põhjusel leppis Reformierakond kõigepealt linnavalitsuses kokku lisaelarves, kuhu lasteaiatasu kaotamine ei jõudnud ja esitas siis sõna otseses mõttes samaaegselt opositsioonis oleva Keskerakonnaga eelnõu, mis nägi ette lasteaiatasu kaotamise. Samal ajal liikusid juba jutud, et Reformierakond otsib kõige kõrgemal tasemel valimisnimekirja esinumbriks ja linnapea kandidaadiks oma Tallinna piirkonnas juhi ja pidevalt meedias figureeriva Pärtel-Peeter Pere asemele tuntud ettevõtjat. „Nad on teinud ettepaneku Urmas Sõõrumaale,” ütles mulle üks poliitik. Seda ei saa tõsiselt võtta, vastasin mina.

Selgus, et nii mina kui ka mitmed teised kogenud ajakirjanikud eksisid. Reformierakond eskaleeris olukorda viisil, mis tagantjärele hinnates jätab mulje plaanipärasest tegevusest ning ühel hetkel oligi koalitsioon lõhki, Urmas Sõõrumaa linnapeakandidaat ning Reformierakond kinnitas, et kavatseb koos Keskerakonnaga

konna ja EKRE-ga nende endi poolt aasta varem Keskerakonna embusest linnapeaks kangutatud Jevgeni Ossinovskile umbusaldust avaldada.

„EKREKERE,” kommenteeris üks kogenud poliitik. See oli õel nali Reformierakonna ja eriti Kristen Michali aadressil, sest nad kasutasid EKRE, Keskerakonna ja Isamaa kohta mõnuga sildistavat lühendit EKREIKE.

Siis aga vaatas keegi mõnda uuringut või lõi Reformierakonna juhtkond lihtsalt verest välja ja kõigepealt tuli teade Sõõrumaa loobumisest. Sel hetkel pidi veel Reformierakond hääled linnavolikogus umbusaldusavalduse taha panema. Päev enne volikogu koosolekut kadus seegi plaan ja Pärtel-Peeter Pere läks Reformierakonna hääletega nelikliidu juurde tagasi. Õigustuseks kõlas jutt maailmavaatelistest võidust, milleks oli toepoolest... lasteaiatasu kaotamine Tallinnas.

Kas see kõik maksab Reformierakonnale valimistel kätte, sest nende baasvalija tunneb end mõnitatu ja petetuna? Võimalik. Kas Keskerakond saab lõplikult Tallinna võimu kaotuse ja sellele eelnenud jamade august välja? Kindlasti.

Samas võib see kõik osutada vaid valimiste dekoratsiooniks. Tegelik mure, mis valijate peades vemmeldab, on talumatu hinnatõus, millele on hooogu andmas Reformierakonna ja Eesti 200 valitsuse maksutõusud. Kristen Michal saab sellest aru ja usutavasti räägiks kõigis intervjuudes ja debattides valimiste eel palju parema meelega tsirkusest Tallinnas kui sellest, miks Eesti inflatsioon on Euroopa kiireim.

● Tegelik mure, mis valijate peades vemmeldab, on talumatu hinnatõus.

● METT NAPIB

Kehv suvi kergitab mee hinda

Kuigi senine saak kõigub mesilate kaupa mõnekümne ja mõnesaja kilo vahel, ütlevad Läänemaa mesinikud kui ühest suust, et nii kehva aastat pole nad näinudki.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

„See on naerukoht sel aastal,” ütles Risti mesinik Olev Orgmets Lääne Elu küsimuse peale, kuidas saak on. Üks mis kindel: mett ei ole ja mett ei tule. Üle 50 aasta jooksul pole Orgmetsa silmad nii kehva korjesuve näinud. „Minul pole veel viga, olen 50 kilo saanud, aga on neid, kes toidavad mesilasi, et pered nälga ei jääks.” Mis edasi saab, ei tea. „Täiesti spordiloto, aga seni on asi kurb,” ütles Orgmets.

„Päris ilma ei jää. Kunded ootavad järjekorras,” sõnas Vidruka mesinik Eda Proos. Kehv suvi nõogib kahte pidi: mesilased ei pääse korjele ja kui tarudes ka midagi on, siis vihmase ilmaga võtta ei saa. „Plaanisin täna, aga ei võta ma midagi,” ütles Proos reedel. „Võtta oleks vaja, aga lihtsalt ei saa.”

„Lennuilmale ei ole ja megasaaiki samuti mitte,” märkis Linnamäe mesinik Hardi Haabel. Esimese mee võttis Haabel jaanipäeva paiku. „Kilodes kolmekohaline arv,” ütles ta. Talle pole ta pannud veel midagi. „Kõik on ära läinud. Tünni hakkab kogunema sügise poole, kui hakkab,” ütles Haabel.

Külm ja vihmane

Suvi kestis aprilli keskel viis-kuus päeva, sooja oli veidi üle 20 kraadi. Mai lõpus, juuni alguses teist sama palju. „Võilillede õitsemise aeg,” märkis Haabel.

Õige korjeilm võtab inimesel naha märjaks. Sellist palavat pole veel kordagi olnud. „Paju pealt said korraliku noosi, aga selle panid ise nahka,” ütles Haabel. „Pered ise on ilusamad ja tugevamad, aga mett on tarudes vähe. Järgmisel nädalal äkki toovad midagi.”

Künka talu perenaine ja peremees Jane ja Veiko Läht müüsid eile Haapsalu turul ka Roberti mett.

● Olev Orgmets on mullust linnumagusat müünud kilohinnaga 15 eurot kanarbikumesi ja 13 eurot tatramesi. „Hinda alla ei lase,” ütles ta.

Seni kipuvad taimed enne ära õitsemist, kui mesilased korjele pääsevad. „Kõige parem meetaim paakspuu õitseb juba teist nädalat ja hakkab lõpetama, aga mida ei ole, on kuiv ilm,” märkis Orgmets. „Pärn on veel pungas, aga kui ilma ei tule, siis pole pärnamett ka.”

„Loodus on ootel,” märkis Kirimäe mesinik Tõnis Teesaar. Põldmarjad pole soojade ilmade

ootel veel õieti õitsemist hakanudki. „Põdrakanep ka alles alustab. Meie kandis on palju takjat ja ohakat, head meetaime, aga need ei õitse veel üldse,” ütles Proos.

Esimese mee võttis Proos 14. juunil – erakordselt vara. „Nii vara pole ma kunagi võtnud,” märkis ta. Saak tuli tänu sellele, et mesipuude naabruses läks rapsipõld õitsema. „See viga rapsimeel on,

et kristalliseerub kohe ära, aga maitse on hea,” sõnas Proos.

Tänavusest 50 kilost pole Orgmets maha müünud piiskagi, aga lubas paari nädala pärast jäädagi laadale minna.

„Ainult meega pole mõtet, aga nüüd hakkavad marjad ka tulema,” ütles ta.

Euro võrra kallim

Nigel suvi kergitab mee hinda, mis viis aastat on püsinud samana. Haapsalu turult sai eile ainsana läänemaist Roberti talu mett Teesaare mesilast. Pooleliitrise purgi sai viie euro eest. Kilohind aga on euro võrra kõrgem kui mullu: tõusnud kaheksa euro pealt üheksale. „Saak on väiksem ja ega vihmaga mesilased korja ka,” ütles Teesaar.

„Kui päris aus olla, siis vanadele kundedele annan kaheksaga, aga teistele kümme,” ütles hinna kohta Proos. „Ega siin Läänemaal eriti kannata hinda tõsta.”

Haabeli mesi maksab kaheksa eurot kilo nagu varemgi, aga nii see ei jää. Haabel on võimaliku hinnatõusu eest kundesid juba hoiatanud. „Tõstnud ei ole, aga kui nii edasi läheb, siis peab tõstma,” ütles ta.

„Kellel oli kümme eurot, räägivad juba kaheteistkümnest,” ütles Orgmets sõpradelt-mesinikelt kuuldu kohta.

Orgmets on mullust linnumagusat müünud kilohinnaga 15 eurot kanarbikumesi ja 13 eurot tatramesi. „Hinda alla ei lase,” ütles ta. Pooleliitrine purk värsket mett maksab kümme eurot ja kilohind küünib 13 euro kanti.

Orgmets müüb konkreetse taimeliigi mett: paakspuumesi, kanarbikumesi, tatramesi jt. „Sortiment, see on üks mängimise. See ei ole mingi niisama asi,” märkis Orgmets.

● LÜHIDALT

Sündimus väheneb kiiresti

Esimesel poolaastal registreeriti Läänemaal 56 lapse sünd. Seda on 14 võrra vähem kui eelmisel aastal samal ajal ja 41 võrra vähem kui viis aastat tagasi.

Kõige rohkem sündi on tänavu Läänemaal registreeritud mais, kui sündis 16 last, kõige vähem aprillis, kui ilmalvast nägi kaks last. Juunis registreeriti Läänemaal kümne lapse sünd.

Tänavu teises kvartalis sündis Läänemaal kuus last vähem kui eelmisel aastal samal ajal.

Üle Eesti on esimesel poolaastal registreeritud ligi 4500 lapse sünd ja lapsi on sündinud 424 võrra vähem kui eelmisel aastal.

Aastate võrdluses oli mullune kõigi aegade madalaima sündimusega aasta nii Eestis kui ka Läänemaal. Üle Eesti registreeriti 9646 sündi, neist 127 oli Läänemaal. Sellele eelnenud kolmel aastal sündis Läänemaal üle 160 lapse aastas, 2020. aastal 199.

Läänemaal registreeritud sündide loeb siseministerium selle järgi, kuhu on registreeritud vastsündinu elukoht.

Malle-Liisa Raigla

Promenaadi hotell sai ehitusloa

Haapsalu linnavalitsus andis Promenaadi hotelli ümberehitamiseks välja ehitusloa.

Hotelli juht Tarmo Sumberg ütles, et praegu on käimas uue hotelihoone projekteerimine. „Kui projekt sügisel valmis saab, siis teeme ehituskonkursi ja selle käigus selgub nii ehituse algus kui lõpp,” sõnas ta.

Hotelli omanikel on plaan lammutada 19. sajandi keskpaigast pärit villa külge 1990. aastatel rajatud juurdeehitis. Selle asemele kerkib viiekorruselise spaahotelli, mille absoluutne kõrgus on 21 meetrit.

Spaa klientidele on kavandatud tulevase hotelli juurde 75 parkimis kohta. Hotelli ümber on plaanis rajada avalikult kasutatavad teed igale hotelli küljele.

Investeering hotelli on 15–20 miljonit eurot ja tulevikus saab seal tööd kuni sada inimest.

2021. aasta suvel Promenaadi hotelli ostsund ärimess Tarmo Sumbergile kuulub majutuskohti Eestist Slovakkiani.

Malle-Liisa Raigla

Saunjas põrkasid kokku kaks autot

Kolmapäeva õhtul kell 17.50 sai politsei teate, et Lääne-Nigula vallas Saunja külas on toimunud kahe sõiduauto kokkupõrge.

Kohvik Iveria juures oli üks sõiduauto teisele tagant sisse sõitnud. Mõlemad autod olid suunaga Tallinna poole ja kokkupõrke järel kaldunud vastassuunavööndisse.

Kummagi sõiduki juht sai autost ise välja. Päästjad tegid kannatanute esmase meditsiinilise vaatluse, seejärel vaatas kiirabi kannatanud üle. „Keegi hospitaliseerimist ei vajanud,” ütles politsei pressiesindaja Barbara Luts. Tema sõnul olid juhid kained ja tegemist on kindlustusjuhtumiga.

Päästjad eemaldasid sõidukitelt süttimisohu ja puhastasid tee. Malle-Liisa Raigla

Lääne Elu tähistab homme sünnipäeva

13. juulil möödub 36 aastat esimese Lääne Elu ilmumisest.

Lehe ühe asutaja Arne Veske sõnul ei ole lehe tegemine praegu keerulisem kui 36 aastat tagasi. „36 aastat tagasi loomis kaikkid kodaratesse kohalik parteikomitee. Lisaks sellele olid defitsiidis nii ajalehepaber kui trükiplaadid. Pidime neid Leningradist ja Karjalast toomas käima. Seal juhtus nii mõndagi,” meenutas Veske.

Tema sõnul läheb Lääne Elul praegu hästi. „Tulevik liigub paratamatult digimeedia suunas,” ütles ta.

Veske uskus, et ajalehe enda tulevik on veel pikk, kuid kaua paberleht vastu peab, ei osanud ta prognoosida. „Väikesel maakonnalehel puhtalt digi peale üleminek saab olema ülimalt keeruline,” ütles Veske.

Lääne Elu on Eesti vanim erakätes olev ajaleht. Esimene Lääne Elu ilmus 1989. aasta 13. juulil. Ajalehe asutasid Andres Ammas ja Arne Veske. Lehes olid tööl Anne-li Ammas ja Sven Saun, korrektor oli Heli Tammik ja fotograaf Arvo Tarmula.

Lääne Elu on esimesest numbrist alates tehtud arvutit. Esialgu

Lääne Elu toimetust.

MARKUS SEIN

ilmus Lääne Elu üle nädala, kuid juba augusti lõpus küsiti rajoonikomiteelt luba, et ajaleht saaks ilmuda iga nädal ja samuti luba trüki-

arvu suurendamiseks, sest 5000 eksemplari jäi väheks. Oktoobris hakkas leht tihedamini ilmuma. MALLE-LIISA RAIGLA

SÜNNIPÄEVA-NÄDAL!

Lääne Elu sünnipäeva nädalalõpul on digi- või paberlehe tellimuse hind **15% odavam!**

12 KUUD PABERLEHT
tavahind 133.- / soodushind 113,05
DIGILEHT
tavahind 74.- / soodushind 62,90
PABER- JA DIGILEHT
tavahind 170.- / soodushind 144,50

Tellimuse saab vormistada **veebis** või kirjaga: **le@le.ee**.

Soodustus kehtib 11.-13. juulil.

MEDITSIINITÖÖJÕU PUUDUS. Tööjõuvajaduse värske baromeetri tulemustest selgub, et Läänemaal otsitakse tikutulega taga nii eri- ja üldarste, meditsiiniõdesid kui ka füsioterapeute. Samuti pitsitab kvalifitseeritud oskustööliste nappus üha teravamalt tööstussektorit.

Läänemaa tööturg: väljakutsed, trendid ja kitsaskohad

Töötukassa Läänemaa osakonna tööandjate konsultandi **Regina Triebstocki** sõnul esineb eri maakondade töövajaduse prognoosides nii sarnasusi kui ka erinevusi, mis tulenevad regionaalsetest, demograafilistest ja majanduslikest eripäradest. Hindamistulemusi üle riigi võrreldes on näha, et mitmetes valdkondades on tööjõupuudus ulatuslik ning hõlmab pea kõiki maakondi. Kõneka näitena tõstab ta esile kutseõpetajate ja üldhariduskoolide vanema astme õpetajate nappuse, mis on murekoht kogu Eestis ning võib saada märgatavaks takistuseks peatselt rakenduva kutseharidusreformi edukal elluviimisel.

Samal ajal leidub valdkondi, kus tööturul toimuvad muutused on viinud ülejäägini. Näiteks on konkurents suur sekretär-juhiabide, arve- ja raamatupidamisametnike, müügiesindajate, reklaami- ja turundusspetsialistide ning hooneehituse lihttööliste ametikohtadele. «Nende ametirühmade puhul võib töö leidmine osutuda keeruliseks ning töötajad peaksid olema valmis kaaluma ümberõpet või töövaldkonna vahetust.»

Piirkondlikud sõlmküsimused

Paludes töötukassa spetsialistil nimetada Lääne maakonna tööhõivet kõige enam mõjutavad tegurid, toob ta esiteks välja sesoonsuse. «Teenindussektorisse palgatakse suurem osa töötajatest just suveperioodil, mil tööjõuvajadus märgatavalt kasvab,» selgitab Triebstock ning nendib, et samuti avaldavad tööhõivele mõju hajaasustus ning ühistranspordi kättesaadavus. Näiteks kui vahetus algab varahommikul või lõpeb hilisõhtul, siis võib maakonna äärealal elaval inimesel olla raske tööle jõuda, eriti keeruline on see nädalavahetustel teenindussektoris töötades.

Maakonna üks eripära on veel seegi, et umbes 95 protsenti ettevõtetest on väikesed kuni kümne töötajaga mikroettevõtted, mis tähendab, et võrreldes teiste maakondadega liigub vabu töökohti Läänemaal vähem. Ühtlasi on ühe viimase aja trendina esile kerkinud digiteerimine ja automatiseerimine, mille abil soovitakse tootmisprotsesse tõhusamaks muuta.

Samuti on väljakutseks demograafiline olukord, sest vanemaealiste osakaal maakonnas on üks Eesti suuremaid. «Kuigi tööandjad hindavad vanemaealiste töötajate kohusetundlikkust ja lojaalsust, siis on värbamisel sageli takistuseks vananenud oskused ja terviset tingitud piirangud ning vähene motivatsioon ümber- või täiendõppeks,» selgitab töötukassa spetsialist. Olukorra parandamisel on Triebstocki sõnul võtmetähtsusega noorte meelitamine

Läänemaal on hädasti tarvis nii eri- ja üldarste, meditsiiniõdesid kui ka füsioterapeute.

FOTOD: TÖÖTUKASSA

Ehitusturu olukord on jätkuvalt pingeline ning kiiret taastumist ei ennustata.

maakonda, aga seda takistavad kehvad ühistranspordivõimalused, piiratud eluasemevõimalused, vähene töökohtade valik ja keskmisest madalamad töötasud.

Tööd jagub, spetsialiste napib

Lääne maakonna tööjõuvajaduse prognoosi tulemustest nähtub, et kõige keerulisemas

Majutus- ja toitlustussektor tegeleb kokkade värbamisega pea aasta ringi.

seisus on tervishoid. Puudu on nii eri- ja üldarste, meditsiiniõdesid kui ka füsioterapeute.

Suur osa Läänemaa puidu- ja metallitööstustest panustab töö efektiivsuse suurendami-

sele, mis tähendab, et vajadus oskustööliste järele vaid kasvab.

Hädasti on tarvis nii puidu- kui ka metallitööstuspinkide seadistajaid-operaatoreid ja

MIDA UURIB TÖÖJÕUVAJADUSE BAROMEETER?

Tööjõuvajaduse baromeetri põhjal koostatud lühiajaline tööjõuvajaduse prognoos annab ülevaate, millistele ametialadele on kõige keerulisem töötajaid leida ja milliste ametialade esindajaid on tööturul üle. Hindamist tehakse kaks korda aastas, kevadel ja sügisel.

Hindamisel vaadeldakse tööturu üldiseid suundumusi, mis tähendab, et baromeeter ei arvesta hooajalisust, ning lähutakse tööandja vaatest. Prognoosi koostavad maakonna tasandil töötukassa maakondlikud osakonnad, kaasates võimalusel eksperte väljastpoolt töötukassast.

ALLIKAS: TÖÖTUKASSA

keevitajaid, kelle nappust püüavad ettevõtted korvata välistööjõu värbamisega.

Ka maakonna lihatööstused sõltuvad Triebstocki sõnul väljastpoolt tulnud tööjõust, kuna külm ja niiske töökeskond ei sobi kõigile. Seni on ukrainlaste kaasamine aidanud kohalikel ettevõtetel töövajadust katta ja vältida suuremaid raskusi.

Majutus- ja toitlustussektor tegeleb kokkade värbamisega pea aasta ringi, sest suvehooaja alguses ei taheta riskida olukorraga, et üks võtmepositsioonidest on täitmata.

Kvalifitseeritud tööjõudu on keeruline leida mootorsõidukite hoolduse ja parandusega tegelevatel firmadel ning mainimata ei saa jätta haridusasutusi, kuhu otsitakse järjepidevalt nii üldhariduskooli vanema astme õpetajaid, eripedagooge kui ka logopeede. «Haridustöötajate keskmine vanus Läänemaal on kõrge, mistõttu pöud koolis töötavate spetsialistide järele aastast aastalt vaid kasvab,» selgitab Triebstock.

Ülejäägis olevatest ametitest toob Triebstock lisaks sekretär-juhiabidele ning teistele administratiivvaldkonna kutsealade esindajatele välja ehitusvaldkonna.

Vähese nõudluse põhjus on tema sõnul ehitusturu jätkuvalt pingeline olukord ja tõik, et ehitusettevõtteid on maakonnas vähe.

«Vabu töökohti on vähe ja konkurents tihe,» nendib töötukassa spetsialist ning soovibab töötajatel oma konkurentsivõime parandamiseks olla avatud ümberõppeks, sest prognoosid ehitusturu kiiret taastumist ei ennusta.

Tööjõuvajaduse baromeeter – strateegiliste otsuste teejuht

MARELLE SAAR
sihtasutuse Läänemaa ettevõtluskonsultant

Baromeetri tulemused annavad Läänemaa tööjõuturust üldjoontes realistliku ja kasuliku ülevaate. Näeme, et hinnangud tööjõupuudusele sektorite kaupa langevad

kokku meie igapäevase praktikaga. Eriti selgelt joonistub välja vajadus spetsialistide, oskustööliste ja tehniliste ametikohtade järele, eelkõige hariduses, meditsiinis ja tööstuses. Silma on jäänud valdkonnad, kus tööjõupuudust hinnatakse

suureks regulaarselt, nagu näiteks haridus ja teatud teenindusvaldkonnad. Ettevõtjate seas tekitab enim arutelu just see, et hoolimata tööpuuduse üldisest vähenemisest on mõne ametikoha täitmine muutunud järjest keerulisemaks – mitte niivõrd töötajate arvu,

vaid vajalike oskuste ja motivatsiooni tõttu. Samuti on otsitud lahendusi sellele, kuidas kohalik haridus- ja koolituspakkumine saaks kaasa aidata töökohtade nõudlusele. Kahtlemata on baromeetri tulemused väärtuslik tööriist, mis aitab meil senisest

täpsemalt mõista tööandjate muret seoses töötajate leidmisega ning sellest tulenevalt sihtida paremini koostööd haridusasutuste ja koolituspakkujatega ning kavandada karjäärinõustamise tegevusi. Ettevõtjad saavad uuringu kaudu parema arusaama sel-

lest, kuhu liigub tööturg ning millistele ametikohtadele on tulevikus kõige keerulisem inimesi leida. Meie roll sihtasutuse- na on neid andmeid edasi tõlgendada, jagada tööandjate ja koolituspartneritega ning toetada lahenduste leidmist.

VAATA LISAKS:

www.tootukassa.ee

Väike Ilon ehk Emma Tross ja tema truu sõber koer ehk Tuut.

MALLE-LIISA RAIGLA

● UUS LAVASTUS

Emma Tross paneb Ilonimaa helisema

Ilmaränduritest klounipaar Piip ja Tuut tulid koos tütre Emmaga Iloni Imedemaale ja hakkasid õues midagi otsima.

AIVO PALJASMAA
info@le.ee

Leidsid ka. Teatrimängu abil leidsid nad üles Ilon Wiklandi lapsepõlvemaa. Teatrit teha nad aga oskavad. Piip ja Tuut tuuritavad juba aastakümneid mööda Eestimaad ja igal pool võtab publik neid rõõmuga vastu. Käivad kaugemalgi, on isegi Hiinamaal ära käinud.

Iloni Imedemaa haridusjuht Anne Suislep, kes on ise samuti innukas teatritegija, tuli mulle mõttele särav klounipaar oma õuele kutsuda.

See kutsumine läks küll täiega tække. Haide Männamäe ehk Piip ja Toomas Tross ehk Tuut panid punased ninad ette, võtsid tütre Emma kampa ja saigi pereteater missugune.

Indrek Koff kirjutas teksti ja Tauno Aints muusika, mida Merit Männiste viiulil ja Märten Männiste kitarril kõlada lasevad. Inga Vares ja Tõnis Kask valmistasid aga lavakujunduse.

Piibu ja Tuudi näitlejameisterlikkus on aastatega arenenud sedavõrd rikkalikuks, et ole mees ja kat-su publiku sees vaid järke pidada. Teatristuudiote noortele võiks selline etendus lausa kohustuslik olla, et mõista ehedalt näiteks Stanislavski süsteemi näitleja ümberkehastumise või Brechti eepilise teatri võõrituse efekti. Või siis elava näite eeskujul mõista, mis asi on laval absurd ja mis asi grotesk. Nüansside küllus õuelaval mõjus tulevargina ja ikka huumorikastmes. Naer võis aga kiiresti asenduda ka tõsisema vaikusehetkega.

Kaie Ilves on oma sisukas artiklis lavastuse eelloona üksikuid stseene põhjalikult (ja positiivselt) kirjeldanud ja eks see ajas mindki uudistama.

Minu kirjaniku põhjal võib lehelugejale jääda mulje, et see on eelkõige Piibu ja Tuudi järjekord-

ne särav etteaste. Seda muidugi ka, aga kõige rohkem lõi vaataja hinge helisema nooruke Emma Tross. Nii vahetut, siirast ja ilmekat laval olemist ja tegutsemist näitlejana saab iseloomustada ainult kahe sõnaga – väga andekas.

● Nii vahetut, siirast ja ilmekat laval olemist ja tegutsemist näitlejana saab iseloomustada ainult kahe sõnaga – väga andekas.

Suured ja süütud silmad, kus särtsub vallatussädeke, meeleolusid peegeldavad eri näoilmed, kiired sööstud õuemurul vaheldumisi liikumatute stseenidega ja kõige krooniks helisev ning vaatajate hingekeeli puudutav lauluhääl. Super!

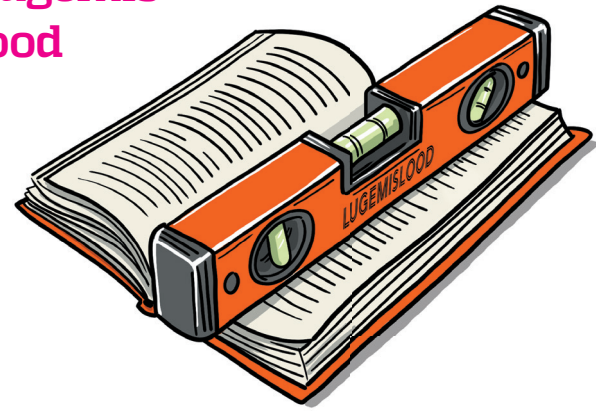
Võis selgelt näha, et Piip ja Tuut olid täielikult oma tütre teenistuses. Et peategelase ehk Ilon Wiklandi (tollal Pääbo) lapsepõlv kõigi värvide ja lõhnadega publiku

ette tuua. Särav klounipaar võinuks publikut vabalt ju järjekordse sõuga meelitada. Neid vaadates vilksas mõttes isegi, et miks mitte ei võiks nad Taani prints Hamletit külastada või siis sõita Vargamäele Andrese ja Pearuga maid jagama. Publik oleks juba ette tänulik. Ilonimaal hoidis klounipaar aga teadlikult tagasi, et mitte üleliia gaasipedaalile vajutada.

Õeldakse, et klounid olla siseemiselt üksikud ja kurvad. Omaette olles ei kipu nad kargama piul ja paul, vaid hinge poeb pigem lüüri-line noot. Teatritegijate puhul võib mõnikord märgata, et nii mõnigi lavajünger on oma tegemistes poeesiavaene. Kui etenduses puudub aga poeetiline helin, kipub publik külmaks jääma. Õnneks jagub lähapäevil Iloni Imedemaa aias poeesiat küll ja veel. Piip ja Tuut ning eelkõige Emma Tross ei lase sellel vaibuda.

Vt ka Kaie Ilves: „Kui laps joonistab, siis on temaga kõik hästi”, Lääne Elu, 5. juuli

Lugemis-lood

Hea vein ja väike Volodja

Lääne Elu peatoimetaja Aivar Õepa ei mäleta, kuidas ta tähed selgeks sai, aga nõks enne kooli oli ta juba kirglik lugeja. Lasteaias selleks erilisi tingimusi ei olnud, raamatuid oli riulis vähe ja neiski pilte rohkem kui teksti, aga mis sa vaene hing hädaga ära teed. Tuli muganduda.

Kui teised lapsed üksteist käratsedes taga ajasid, luges väike Aivar raamatuid. Kui need riulist otsa said, pöördus poiss kasvataja poole, kes tõi kusagilt välja raske luksusväljaande, kriit-paberi peal ja puha. „Ühe päevaga ma seda läbi ei saanud,” meenutab Õepa. Jälle tuli julgus kokku võtta, kasvataja poole pöörduda ja küsida raamat koju.

Võib vaid kujutleda ema näoilmet, kui laps tuli rühmast, rinna peal „Väike Volodja” – toekas köide Lenini lapsepõlvest. Õepa seda igatahes kirjeldada ei oska, aga silme ees on see tal tänini.

„Väikese Volodja” luges ta kodus läbi. „See oli kirja pandud tekst,” ütleb ta. Tekstist kui niisugusest piisas. Polnud vahet, mil-lest see rääkis, sest tahtmine lugeda oli üüratu suur.

Vast midagi oli ka geenides, sest isa kollektsioneeris raamatuid. „Küllap läks suur osa rahast sinna,” ütleb Õepa. Taas võib vaid kujutleda, mis saanuks, kui kodu raamatuid poleks olnud, sest raamatukogus käis ta ju nagunii. Harulduste järel nagu „Seiklusjutte maalt ja merelt” – defitsiitne sari, mida isal ei olnud õnnestunud hankida.

Kui Õepa kooli läks, siis luges ta nädala ajaga läbi kõik õpikud ja edasi oli tal igav. Peale selle oli ta sügavas häämingus, kuidas on võimalik aasta otsa lugeda raamatuid, mille tema nädalaga läbi sai.

Aastad on läinud, aga lugemiskirg pole Õepat maha jätnud. Kogu aeg on midagi pooleli ja järg ees. Pooleli on järjekordne osa Lõuna-Rodeesia üles kasvanud kirjaniku Alexander McCall Smithi sarjast, mille avateos „Esimene daamide detektiivagentuur” on ilmunud ka eesti keeles.

Peategelane, Botswana pealinnas detektiivagentuuri asutanud proua Precious Ramotswe, abiks pisike valge buss ja sekretär, on lihtne isehakanud detektiiv, mitte Ameerika stiilis kangelane, kes jalaga uksi lahti lööb, või Inglise stiilis isand, piip suus, tugitoolis mõtisklemas. Lihtsuses peitub võlu. „Miljöö on ka tore – Botswana,” ütleb Õepa.

Kirgliku lugejana ostab ta raamatuid meetrikaupa. Meetri Smithi sarja hankis ta taaskasutuspoest, maksis tüki eest euro. Sama on Matti Yrjänä Joensuu inspektor Harjunpää sarjaga. Inglise ja soome keeles loeb ta, et keeleoskust hoida. „Ma ei pea ilmingimata originaali lugema. Nii suur esteet ma ei ole, et kardaks, et tõlkes midagi kaduma läheb,” ütleb ta. Kuigi läheb ka, aga pigem tegemata toimetajatöö kui tõlkija pärast.

Soovib ta aga Indrek Harglat „Kriminaalse raamatukogu” sarjast. Seal on ilmunud Hargla „Apteker Melchiori” apokrüüfid, „Heade mõrvade linn” ja „Mõisa kõis. Kolm mõrvalugu Juhan Liiviga” – viimane ootabki järgi, kui Smith läbi saab. Järge ootab ka rootsikeelne Arne Dahl – Rootsi krimikirjanik. „Rootsi keel on avastamata maa,” ütleb Õepa. Aga loodab aru saada ja keeleoskust lihvida.

Mis Harglasse puutub, siis mida teos edasi, seda parem. „Mõne autori loominguline tipp on debüüt, aga Hargla on nagu vein – mida vanem, seda parem,” ütleb Õepa. Nii et loetagu.

KAIE ILVES

KEELETARK

Lõngus ja lõngus

Eesti tuntud tänavakunstnik Edward von Lõngus, keda on võrreldud Banksyga, jäädvustas eelmisel nädalal lauluväljaku alale mitu kunstitööd. Enim on saanud tähelepanu üleskutse lisada oma nimi tööle, millest haaras kinni ka president Alar Karis.

Mida aga tähendab lõngus? Lõngus tuleb sõnast lõnkuma ja sellel on Andrus Saareste „Eesti keele mõistelise sõnaraama-

tu” järgi mitu tähendust. Lõngus ehk lõngus on lõdvalt, nõrgalt rippumas, ripakil olev (lilled on lõngus). Lõngus ehk lõngus on ka laiskvorst, lontrus, lisaks ulaklik nooruk.

Lõngus muutus populaarseks tänu Juhan Smuuli raamatule „Muhulaste imelikud juhtumised Tallinna juubeli-laulupeol”: „Lõngus, mida rahvas praegu kasutab, haarab tervikuna, jäägitult terve

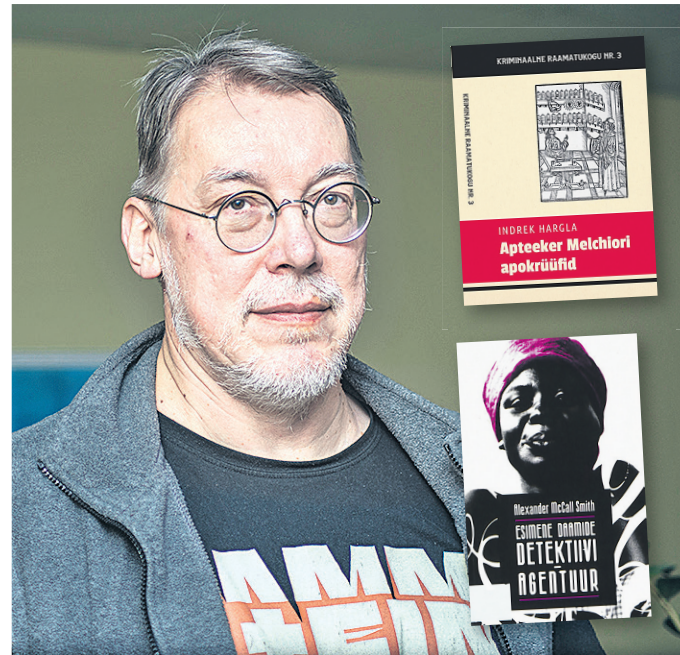
tüübi, piirab ta sisse oma kuue tähega, on täpne ja ammendav nagu keemiline vormel.”

Lõngusteks on kutsutud välja-kutsuva riietuse, käitumise ja lodeva hoiakuga noorukeid (1950.–1960. aastail). Aastakümnetega on sõna jäänud tagaplaanile. Keeleteadlane Henn Saari on 1985. aastal „Keeleminutites” tõdenud: „Lõngus, kes lõnkus oma lõngerdavate koibade peal nii kindlalt

mööda Eesti pealinna munakive, nagu oleks ta tõug igavene, on kolmekümne aastaga nõnda kahvatanud, et iga koolijäss ei tea enam ta nimegi.”

Edward von Lõngusel on tabav varjunimi, nagu ta ise enda kohta ütleb, siis on ta poeetiline vandaal, heatahtlik huligaan. Lõnguse üheks tähenduseks võikski saada heatahtlik huligaan.

MONIKA UNDO

Aivar Õepa.

MALLE-LIISA RAIGLA

● KODUKANDI PATRIOOT

Lauri Lilleoks läheb „Kogukonna hing 2025” tiitlit püüdma

Läänlasest kogukonnaaktivist, Vedra külavanem ja kalamees Lauri Lilleoks on üks 11 nominendist, kes võtavad mõõtu tänavusel Maalehe ja Coopi konkursil „Kogukonna hing”.

JUHAN HEPNER
juhan@le.ee

Seda näitab aeg, kas juuli teises pooles Maalehe veebis algav hääletus toob Lilleoksale võidu ja koos sellega tasuta suure simmani kogu Oru kandi rahvale. Ehk on hea enne see, et hommik, mil Lääne Elu Lilleoksa Vedra külaplatsil küsitleb, on üle hulga aja esimene, mil taevast vaatab vihmapiilvede asemel vastu ere päike.

Lilleoks tuleb intervjuule jalgrattaga. Tema kodutalu jääb külaplatsist üle põllu mõnesaja meetri kaugusele. Talu kuulub kunagi Lilleoksa vanavanemale, seejärel isale ja on nüüd viimased paarkümmend aastat olnud Lauri käes.

Külaläbi rännanud

Lilleoks sündis tegelikult naaberkülas Soolus. „Olen pooled Oru külad läbi rännanud. Soolus ja siis Uuglas elanud, sealt läksid vanemad Linnamäele ja siis tulime siia maale Vedrasse. Ühel ajal läksin Linnamäele tagasi,” räägib ta.

Esivanemate talu Vedras jõudis ta uuesti pärast isa lahkumist, kui talu Lauri õlgadele jäi. „Vaiksel hakkasin seda siin sätima nii, et oleks suvel ööbimiseks koht ega peaks iga päev Linnamäe vahet sõitma. Tegin endale sauna peale pesa. Sügis tuli kätte ja ei tahtnudki enam ära minna.”

Nüüd on ta Kangru nime kandvas talus olnud ligi paarküm-

mend aastat. Vedra küla on selle aja jooksul muutunud. „Vahepeal oli meil küla ikka päris tühi. Mõned eakad pensionärid ja kogu lugu,” lausub Lilleoks.

Praegu on Vedras elanikke Lilleoksa sõnul 50-60 ringis. Igavikku lahkunud eakate asemele on lisandunud uusi inimesi. „Osa-desse taludesse on tulnud nende eakate järeltulijad. Lapsed või lapselapsed on saanud talud oma kätte. On selliseid peresid, kes on pealinna tolmu jalgadelt pühkinud ja tulnud siia maale.”

Plats küla

500. aastapäevaks

Vedra külavanema ametit on 45aastane Lilleoks pidanud üle viie aasta. Külaselts loodi 2020. aastal, et koondada aktiivsemaid kohalikke seoses Vedra esmamainimise aastapäeva ettevalmistustega – 2021. aastal möödus 500 aastat sellest, kui Vedra nimi jõudis teadaolevalt esmakordselt ajalootrikkusse. „Tegelikult on pärast küla juubelit tulnud uut infot, et Vedrat on mainitud juba varem, aga see vajab veel täpsustamist,” ütleb Lilleoks.

Juubeli puhul otsustati rajada toona külaplats ja püstitada sinna lava. Külaplatsile leiti koht tänu kahele lahkele eramaaomanikule. Ühel neist kinnistutest asub lisaks külaplatsile veel üks vaa-

tamisväärsus: 19. sajandist pärit Eringe tuuleveski. „Veski oli magnet, miks tahtsime külaplatsi siia teha,” sõnab Lilleoks.

Sellest ajast alates on külaplatsil tähistatud ühiselt jaanipäeva. Riigikogu katuserahaga õnnestus püstitada Vedra külaplatsile hiljem veel kiik ja grillimaja.

Tänavune jaanituli, kus esines Väikeste Lõõtspillide Ühing, tõi Vedra külaplatsile aga nii palju rahvast, et Lilleoks ei tihka kohal käinute arvu pakkudagi, sest üritus oli tasuta ja külalisi kokku ei loetud. Ta näitab ajakirjanikule hoopis telefonist jaanipeo videot, kus avanev vaatepilt meenutab rahvahulga poolest pigem mõnda suurt suvefestivali.

„Meil kukkus siis mobiililevi siin ära. Seda ei juhtu ju, kui on ainult 500 inimest,” räägib Lilleoks. Teine rabav meenutus peost on tema sõnul see, et külaplatsilt autoga paari kilomeetri kaugusele maanteele jõudmiseks kulub tol õhtul liiklusummiku tõttu ligi tund aega.

● Lilleoks on kutseline kalur, teeb küttepuid, osutab oma autoga transporditeenust ja käib jõuluvana mängimas.

Uskumatult suure menu taga võis peale hea esineja olla seegi, et 22. juuni õhtul, kui Vedras jaanituld peeti, oli imeilus ilm ja kaugemaltki tulnud inimesed tahtsid ilmselt kasutada võimalust vihmaste päevade vahel lustida.

Küsimusele, mida Lilleoks veel Vedras ära tahaks teha, vastab ta, et üks unistus on rajada külaplatsi lava ette korralik tantsuplats. „Seda ma nimetaks unistuseks. Eks tuleb jälle minna ja proovida raha kusagilt küsida. Kui ei saa raha, siis tuleb lõpuks kohalikel seljad kokku panna ja ma arvan, et kui igäüks natukese annab, siis ehitada me oskame.”

Bussipaviljon kohalikele lastele

2014. aastal sündis Lilleoksa peas mõte püstitada Vedra külla ühiselt talgukorras bussiootepaviljon. „Siia tuli elama väikeste lastega perekond Tallinnast. Koolibuss hakkas siit teeristid läbi sõitma, aga kui nägin lapsi sügisel ja talvel hommikut külma, vihma ja lume käes lageda taeva all bussis ootamas, ega siis pikalt ei olnudki midagi mõelda. Rääkisime maaomanikega läbi ja hakkasime talgupäeval siis pihta,” meenutab Lilleoks. Paviljoni ehitamiseks kulus kokku umbes nädal.

„Kui meil külaplatsi veel polnud, siis istusime tähtpäevadel oma külarahvaga seal paviljonis.

Enne külaplatsi rajamist kogunes Vedra rahvas 2014. aastal ehitatud bussiootepaviljonis, et tähistada näit

Lipud olid üleval, vabariigi aastapäeval sõime kiluleiba ja tõstisime pitsikese. Oleme seal pannkookegi teinud,” räägib ta.

Jõulude ja aastavahetuse vahelisel ajal on pannkookide tegemisest saanud Vedras traditsioon. Nüüd, pärast külaplatsile grillimaja püstitamist on pannkooke küpsetatud seal.

Pealinna elu ei istunud

Lauri Lilleoks ütleb oma igapäevatöö kohta, et on nagu hunt Kriimsilm. Lilleoks on kutseline kalur, teeb küttepuid, osutab oma autoga transporditeenust ja käib jõuluvana mängimas. Viimati tuli Lilleoksal jõulumees Larryks kehas-tuda möödunud nädalal, kui Oru kandi külad võorustasid aasta küla hindamiskomisjoni. Larry hüppas siis Linnamäel kuusepuu tagant välja ja pani komisjoni juhtinud Lauri Hussari jõululaulu laulma. Mainimata ei saa jätta sedagi, et Linnamäel asuva Oru kandi küla-de ühise suure kuusepuu ehtimise idee pärines mõne aasta eest just Lilleoksalt.

„Eks jõuluvana teema sai kunagi alguse sellest, et naabrimehel oli vaja, et keegi tuleks ja annaks lastele kommipakid kätte. Alguses ostsin Säästumarketist 20eurose kostüümi, mida täna enam selga ei paneks ega isegi vaataks. Tegin tookord selle töö ära ja siis järgmisel aastal jälle. Siis küsis juba keegi teine ja nii see jõuluvanaaks käimine on kasvanud,” ütleb Lilleoks. Ta lisab, et nii suurejooneliselt kui mõned teised Läänemaa jõuluvana-d ta seda ametit siiski ette võtnud ei ole.

Hariduselt on Lilleoks tegelikult ehitaja. 1990ndate lõpus viis elu teda vahepeal selles ametis

koguni Soome. „Ei teinud seal peeneid kortermaju, vaid maa-hooneid nagu laudad ja muu. Soomes sai paar aastat tööl käidud.”

Hiljem nuusutas ta korra ka Tallinna elu. „Olin Tallinnas suvisel ajal võib-olla kaks või kolm kuud ja tuln kiiresti ära. See ei olnud minu jaoks.” Tallinna õhkkond ja elutempo Lilleoksale ei meeldinud ja nii jäigi ta oma kodukandile truuks. Vaadates, kui aktiivselt Lilleoks on nüüd seal kohaliku elu edendanud, võib öelda, et pealinna kaotus oli Oru kandi võit.

Tänavu sündinud rekord

Kalapüügipisiku sai Lilleoks lapsepõlves. Nõukogude aja lõpus käis ta noorena telkimas Saunja lahe ääres, kus praegu asub Silma õpikoda. „Seal oli mingisugune vene sõjaväelaste puhkebaas, mida haldas üks kohalik, keda kutsuti Puujalaga Vasjaks. Suviti olin ma seal poolenisti nagu tema kasulaps,” muigab Lilleoks. „Seal sai kalapüügiga alustatud. Alguses käisid põlvist saadik vees oma õngekesega ja ühel hetkel lubati paati ka minna. Kuna seal on selline vaikne ja madal meri, siis võib-olla ei kardetud ega muretsedud väga, et mis see poiss üksinda teeb seal.”

Oma kõige suurema kala püüdis Lilleoks sealt samast, Saunja lahest tänavu veebruaris. „12,2 kilone haug. Enne oli mu rekord üks suur lõhe.” Ligi kümme aastat tagasi välja tõmmatud enam kui 8 kilogrammi kaalunud lõhest tegi Lääne Elu toona isegi loo.

Paadiomanikust Lilleoks tunneb Saunja kandi merd ja on olnud seetõttu abiks ka teadlastele. „Väga suur au on olnud olla

koostööpartner Tartu ülikooli mereinstituudile, seoses Saunja lahe ülemjooksu kudealade taastamise protsessiga, kui sai avatud kinnikasvanud lahesoppide ühenduskanalid,” ütles ta. Praegu on Lilleoksa sõnul käimas selle projekti Sutlepa merega seotud jätkuprojekt.

Küsimuse peale, mis on ta lemmikkala, jääb Lilleoks mõtlema. „Oleneb, kuidas valmistada. Kevadel ei arva ma lestad midagi, sest ta on siis selline vesine, aga augustis või septembris on mõnus praelest värske kartuliga ikka asendamatu. Ahvena- ja kohafilee on praetuna ka sama-sugune,” ütleb ta.

Ta lisab, et tegelikult saab igast kalast maitstva roa ja tuleb lihtsalt osata seda õigesti valmistada. Sõltuvalt hooajast käib Lilleoks aeg-ajalt kala müümas ka Linnamäe turuplatsil, kuhu ehitati kümne aasta eest tema eestvedamisel talgukorras katusealune müügikoht. „Tõenäoliselt juuli teises pooles ja augustis hakkab müümas käima, kui värsket lesta hakkab uuesti liikuma.”

Hingelähedane volle

Küsimusele, kas tal on lisaks kõigile ettevõtmistele ja ametitele veel mõni hobi, vastab Lilleoks, et vast on selleks võrkpall. „Kunagi väga ammu oli nii, et Linnamäel ei olnud spordisaali ega midagi. Väikese poisina sattusid bussile peale, millega toletasid Linnamäe mehed käisid Taebila spordisaalis võrkpalli tok-simas. Kuidagi uudishimulikult ronisin sinna bussile ja vaatasin, kuidas nad käisid mängimas. Tol-lal pidas seal väikest viisi treeneri-ametit Oleg Põldsam. Ta oli kuna-

Lauri Lilleoks Saunja lahest püütud suure haugiga.

ERAKOGU

Eks vabariigi aastapäeva.

2 X JUHAN HEPNER

gi nõukogude ajal olnud kõrgel tasemel võrkpallimängija. Taeb-las tehti trenni ja siis ma toppi-sin oma nina ka sinna," meenu-tab Lilleoks.

Trennis käimine jäi poisina pooleli, kuid täisealisena jõu-dis Lilleoks kaarega volle juurde tagasi. „Kuidagi oli see võrkpall hinges ja vahel me Linnamäel õues natukene mängisime. Kui Linnamäel sai aga valmis uus kool ja uus saal, suutsime teki-tada aktiivse grupi ja hakkasi-me asja tõsisemalt võtma. Sai-me sama Olegi treeneriks. Me ei olnud küll Eesti tasemel küla-mängijad, aga kohalikul Lääne-maa tasemel mängisime rahva-liigat. Esimesed polnud, aga vii-mased ka mitte.”

Praegu Lilleoks nii aktiivselt vollet enam ei mängi, kuid näi-teks Enn Kerge veetavas Taeb-la võrkpallisarjas lööb ikka kaa-sa. „Eks on vanust omajagu. See-gi loeb, et käed ja jalad on juba remonditud. Aga võimaluste pii-res mängin küll. Vaadates minu pikkust ja kehakaalu, siis võrk-pall ei tohiks mu number üks spordiala olla, aga mingil põh-jusel ikkagi on.”

Kui Meelis Nukki mõne aas-ta eest Läänemaa spordikoolis taas noorte võrkpallitreanni käi-ma pani, hakkas uusi mängi-jaid lisanduma. „Nüüd hakkab tulema järelkasvu kuhjaga. See on vägev. Kui käime oma selts-konnaga Taeb-las mängimas, on spordikooli noored juba arves-tatavad mängumehed. Nad tok-sivad meiesugused vanad taadi-kesed oma pikkuse ja hüppevõi-mega üle. Meil on natuke rohkem mõtlemist, aga neil uljust,” muig-ab Lilleoks.

Konkurss tuli üllatusena

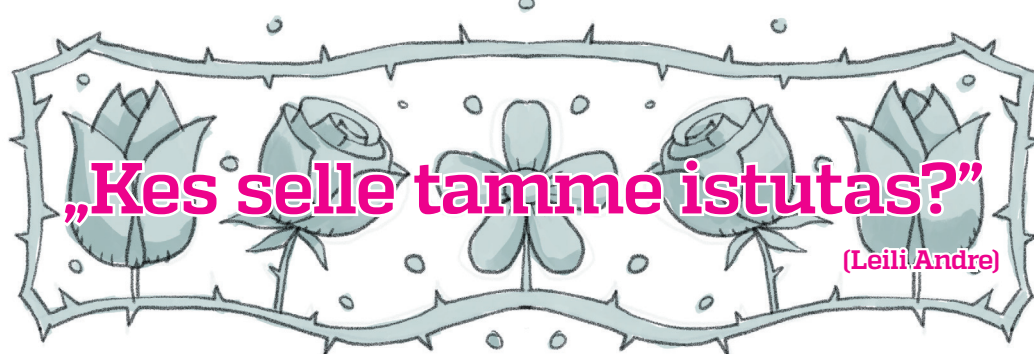
Lauri Lilleoks kuulis sellest, et on „Kogukonna Hing 2025” konkursi nomi-nentide hulgas, kui talle helistati Maalehest ja küsiti, kas ta on oma kan-didatuuriga nõus. Üllatus oli suur.

„Ise ma oma elulookirjeldust sinna ei saatnud. Sellega sai hakkama kee-gi teine ja ühel päeval tahan teada saada, kes see oli,” ütles Lilleoks. Nüüd ootab teda selle mõistatuse lahendamisel detektiivitöö. „Kui õnnestub kui-dagi läbi ime see peauhind siia Vedrale saada, siis tahan need minu esi-tajad ka siia lavale saada.”

„Kogukonna hinge” rahvahääletus algab Maalehe veebilehel juuli teises pooles ning siis saavad läänlased Lilleoksale ja seeläbi kogu Vedra külale oma häälega kaasa aidata. „Arvan, et augusti teisel nädalal on selge, ku-hu kanti tuleb peole minna,” ütleb Lilleoks.

Lauri Lilleoks ei pelga jõuluvana kostüümi kanda ka suvel.

AIDI VALLIK
hobiaednik

25. osa

Lõbusad lupiinid

Kui nüüd kohe minna ja maha lõigata need ära õitsenud õisikud, mis peaaegu märkamatult suurteks seemnepea-kobarateks on muutunud, siis paari nädala pärast näeksime juba uusi õisi, mõtlesin täna paduvihmas aias ringi ragistades, kui käi-sime sõbrannaga tema õhtuse peo ruumi deko-reerimiseks erinevaid lilli lõikamas. Lupiinid on nimelt lõpetamas. Suuremad ja kõrgemad pea-õisikud on asunud seemneid kasvatama, aga alumistest kõrvalharudest kasvanud väiksemad õisikud veel ilutsevad. Just paras aeg kääridega esimene ring üle käia ja katkestada taimel see seemnete küpsetamise tsükkel. Siis juhtub see, et taim hakkab kiiresti looma uusi kõrvalõisi-kuid, mis on suutelised õitsema veel mitu nädalat. Ja mõni uuem sort on võimeline edasi põru-tama kuni suve lõpuni.

Nii avastasin eelmisel suvel üllatusega, et aeda toodud uue hübriidse „Mini Gallery” sordiseeria lupiinid reageerivad ära õitsenud õisikute jooksvale mahalõikamisele üha uute uhkete õisikute kasvatamisega. Nii olidki seal rohides kogu aeg ka käärid peos ja huvi suur: kui kaua nad küll suudavad? Ja nad suutsid septembrikuuni aina jätkata ja jätkata!

Ning kui eelmisel suvel õitsesid mul aias järe-lejätmatult „Mini Gallery Red” ja „Mini Gallery White”, siis sel kevadel hankisin endale juurde „Mini Gallery Yellow” ja „Mini Gallery Blue” (mille õievärv osutus tegelikult lillaks ja tõi sellega väikese pettumuse). Sest mulle lupiinid üleüldi-selt meeldivad väga, ning selle sordiseeria sor-did on erilised oma madala kasvukõrguse poo-lest. Kui muidu oleme ikka harjunud, et lupiin on üks kõrge lill, mis passib hästi ka pojengi-põõsa kõrvale, siis need „Mini Galleryd” kasva-vad kõigest 30 cm kõrguseks ning sobivad sel-listena hästi kas võipeenra serva sellisesse koh-ta, kus nende vertikaalsed õisikutorbikud moodustavad näiteks kurekellade õitekribu taustal toreda kontraste vaatepildi. Minu „Mini Gallery Red” kasvab näiteks kohas, kus tema selja taga on võrdlemisi pussakaliku kasvukujuga sinise-õielised naistenõgesed ning kõrval mustjaspur-purse lehestiku ja erepunaste imetillukeste õite kobaratega helmikpöörised „Black Forest Cake”. See ansamblike kõlab kokku nii hästi, et võtab õhku ahmima.

Ära õitsenud õisikute pideva äralõikamise-ga saame muidugi ka kõige tavalisema hulga-lehise lupiini (*Lupinus polyphyllus*) mõneks ajaks õitsemist jätkama meelitada, kuid mitte sügise-ni välja nagu nende kääbuste sordiseeria omad. Nood on ikka täiesti uskumatud. Kuid selle jät-kuva õitsemise suur eeltingimus ongi see, et kää-rid peavad kogu aeg käima. Nii kui (ükskõik mil-line) lupiin saab võimaluse rahulikult seemneid küpsetama hakata, on õitsemine unustatud. Pea-legi on lupiini seemnete küpseda laskmine üsna aia- ja loodusvaenulik tegu, sest üks lupiin on võime-line seemneid enda ümber mulda poetama sadade kaupa ning siis me järgmisel aastal aina rohime ja kirume. See on samuti põhjus, miks ei tohiks närtsivaid maha lõigatud lupiiniõisikuid kuhugi tare taha metsa viia – sest hea meelega kasvatat ta oma seemned valmis ka maha lõiga-tud vartel ning külvab need metsa alla või põllu veerde, kus need siis rõõmsasti idanevad. Ja nii on lupiin aiapidajate mõtlematuse tõttu jõudnud Eesti loodusesse.

See lupiinide hämmastav idanemisvõi-me on teinud neist paljudes riikides looduse jaoks tõelise nuhtluse. Soomes on lausa riiklikud programmid tema kasvukohtade hävitamiseks ning Eestiski ilmuvad juunis ajalehtedes üleskutsed, et korja-tagu looduses kasvavaid lupiine omale koju vaa-si niipalju, kui jõutakse – peasi, et need ennast edasi ei külvaks. Asi on selles, et meie omamai-sed niidutaimed ei suuda konkureerida nii üli-viljaka elukaga nagu lupiin, mis pealegi aasta-

tega kasvatab suure, laia ja kõrge puhma, mil-le all ei suuda enam kasvada ei äätar, aasristik, käoraamat, nurmenukk ega üldse eriti miski. Nii mattuvad terved suured alad kaunilt õitse-vate lupiinilaamade alla ja meie kodumaised taimed hävivad.

Sellepärast peaks aias lupiine kasvatades enda-le aru andma, kuidas need ära lõigatud ladvad on kõige ohutum utiliseerida. Mina olen pannud need lihtsalt komposti, kus seemned kolmeaas-tase kompostimistsükli käigus ikkagi valdavas osas hävinevad. Igatahes pole mul seda kompos-ti kasutades hiljem probleeme olnud. Aga tean ka mõnda, kes erilise hoolikusega lupiinide peal-seid lausa põletab. Et mis kindel, see kindel. Sest invasiivsete võõrliikidega aias on karm pagulas-poliitika kõige õigem asi.

Hulgalehine lupiin, see meie kõige tavalisem hundiuba, on pärit ju Ameerikast, nagu ka kartul, mais või tomat. Euroopa iluaedades hakati teda kasvatama kui eksotiilist imeasja alles 19. sajandil. Keegi ei osanud ette näha selle taim-e metsikut elujõudu siingi pool maakera, kodu-maast kaugel. Muide, lupiinide perekonnas (*Lupi-nus*) leiduvast umbes 200 liigist on umbes 190 pärit Põhja-Ameerikast. Vaid kümme-kond liiki on Euroopa algupära, loodusliku kasvukohaga Vahemere ümbruses ning neist enamik olevat üheaastased taimed.

Tänapäeval kaubanduses müüdavad lupii-nid on enamikul juhtudel aretatud sor-did, mis on saadud kas eri lupiiniliike või juba olemasolevaid sorte ristates. Omast kogemusest saan öelda, et sordilupiinid on tege-likult aias pidamiseks paremad kui hulgatehise lupiini liik. Sordid õitsevad pikemalt, osa neist korduva lõikamise juures isegi väga pikalt. Sor-did annavad vähem isekülvi, kui me pole mingil põhjusel tema närbunud õisikuid ära lõiganud. Ja sordid võivad pakkuda meile ebatavalisi kas-vukõrgusi (nagu see „Mini Gallery” sordiseeria) ja erilisi värvivariante. Näiteks kasvab mul juba kümme aastat lupiin „Manhattan Lights”, mil-le õied on tumepunase- ja kollasekirjud. Taolisi kahevärviliste õitega sorte on teisigi.

Lupiin on aias lihtsasti kasvatatav lill. Ta kas-vab ja õitseb rõõmuga mitte ainult täispäikeses, vaid ka poolvarjus, nii liivasemas kui ka savise-mas mullas, nii lahjemapoolsel kui ka rammu-sal maal, nii põuastes kui ka vihmastes oludes. Tal pole erilisi haigusi ja kahjureid (välja arva-tud teod ja nälkjad, aga isegi need pole suut-nud mu puhmaid raagu süüa). Ainus, millega lupiin hakkama ei saa, on pikemat aega püsiv liigvesi, see pidi ta juured mädanema ajama. Ja veel – lupiini pole vaja väetada. Et ta kuu-lub liblikõieliste sugukonda, on tal teistele lib-likõielistele sarnaselt juurte küljes mugulbak-terid, mille kaudu ta ise oma kasvukohta läm-mastikuga rikastab.

Kahjuks pole lupiin väga pikaeline. Ta elab umbes 6-7 aastat ja siis hääbub. See tähendab, et kui tahame mõn-da ilusat sorti oma aias kauem hoi-da, peaks teda õigel ajal paljundama – aga mit-te seemnest. Hübriidne lupiin ei anna enamikul juhtudel seemnest sordiehtsat taimet. Seepärast on mõistlik emataimelt millalgi enne õitsemist võtta mõni külgharu pistikuteks ja need juuru-tada kas lillepotis või sealsamas peenramullas. Need juurduvad päris hästi ning on täpselt oma ema nägu ja tegu.

Lupiinide puhul peaks veel mainima, et ena-mik selle liike on mürgised. Kuid on mõned lii-gid, mille seemneid süüakse ja mida peetak-se isegi supertoiduks. Meie hulgalehine lupiin kahjuks nende hulka ei kuulu. Aga näiteks ajur-veda meditsiinis kasutatakse lupiiniõite ekst-rakti salve naha noorendamiseks ja silendami-seks, päikesepõletuse ja reumatoidartriidi lee-vendamiseks.

Lehm Ljudmilla lastekas

Tekst Aidi Vallik
Pilt Ott

SIPELGA MAJA

SIPELGAS, KUI VIHMA SAJAB,
KUHU SA SIIS LÄHED?
KAS EI KUKU SUURES VIHMAS
PESA SULLE PÄHE?
KAS ON MÄNNIOKKAD SAMA,
MIS ON LAASTUKATUS?
MIS TEEB SINU KÕRGE PESA
VIHMAS PUUTUMATUKS?

VAATA, INIMENE, MINU
PESA ONGI KÕRGEM,
KUI VÕIB ROHKE VIHMA TÕTTU
ELUS TULLA TÕRGE.
KUI MA ETTE TEAN, ET SUVEL
KOHUTAVALT SAJAB,
SIIS MA SEDA KÕRGEMAKS JU
EHITAN KA MAJA.
ÜLEUJUTUS EI TULE
NII MU KAMBRITESSE,
LAPSED ALUMISEL KORRAL
EI JÄÄ LOMBIVEESSE.
MIDA ROHKEM SAJAB,
SEDA KÕRGEM MAJA!

LASTESUDOKU

5				3
	3			5
		3	4	
		2	6	
	1			6
2				4

KAKURO

		36	18	16		6	41	16
	23				15			
	12				20			
18					11			
22				18				23
			16					
17			10			15		
	4		4			14		
			19			24		
	8				15			
	6				16			
21				17				
				20				
11								

KREEKA SAATUSEJUMALANNA		TALLEDE EMA	PERSOON	JAA VÕI ...?	PÕHJALIK TERAAPIA- VIIS	ÄÄRIS	B NAABER	DEKALIITER	ILMA ÜHE VANEMATA	FOSSIIL	ATO-	SUUNAGA MAA POOLE	TAGA NUTMA	RAHAKAS	... VABBE	EKSIMUS	NÄRB							
VAEVU- MÄRGATAV NAERATUS					METSA- VAHT																			
LEIDA PÜÜDMA							ESE				LEIUTASU													
							LAPERGUNE				ENNUSTAJA- LE OMANE													
KUSTI ÕDE				OMAAVALIT- SUSORGAN																				
				INTERNETI- RAKENDUS																				
RÖNTGEN		KVARTAL			ASESÕNA			PEALINN EUROOPAS							ASTAAT									
		LÄMMASTI- KUÜHEND			MEHEKUJU- LINE TUGI- SAMMAS			ROHTTAIM							VÄRVIMULD, PIGMENT									
KAKSIK- VOKAAL			...KOHANE			KOOBASTIK VÕRUMAA						VULKAAN JAAPANIS				UMBES								
			EESTI KÜMNE- VÕISTLEJA			ROHUMAA						PINK				NORRA KROON								
MESILASE LEMMIK									ISTIK					INGLISE K EESSÕNA			PUHVERTOI- TEALLIKAS	SAKSA K EESSÕNA	NUKK	PRANTSUSE KIRJANIK	BIO-	EUROOPA KOMISJON	EESTI KAUGUS- HÜPPAJA (N + EESN)	NAISENIMI
METSAAND														IDAPOOLNE PIIRKOND			GRUUSIA RAHA				JÄRV VÕRUMAA			
→																								
→																								
KALA KEHAOSA					ARSEEN			ÄÄRTEST KÜLLALT KAUGEL ... POPOV					D. KAREVA LUULEKOGU				VARSTI					PLATS		
					PESEMIS- VAHEND								HEKTO- MEETER				VAATENURK					KÜTTEKOLLE		
KÕIDE			TINA			EESTI POLIITIK				UNGARI HELILOOJA						...KODA				NAISENIMI ... ILISON (MOE- DISAINER)				
			VÄIKE- KAUBIK			RAHVUS				51.						MISS								
EHK		MAITSE- TAIM										MOLÜBDEEN			KÜSISÕNA				"SARV" PEAS					TÄKK ON ...LOOM
		KÄRNA ...										RÕÜZ			JUHTLAUSE				EESTI TEADUSTE AKADEEMIA					
KÕIE KEERE					TÜKK			KANGAS- PUUDE OSA					LÜHI- SÕNUM				ÜLESTIKKU							
					KANADA NAABER			NIKKEL					KÄIBEMAKS				LAOSE ELANIK							
VÄRVUS										JOOK						SURUTÄHT, -MÄRK						TEATME- TEOS		
										MIS ASJA?						RUBIDIUM						KAKSIK-		
ENNÄE				KUHUGI MIDAGI KRIT- SELDAMA							TUULIUM			LINN LEEDUS							PÄRILIKKUS- INFO KANDJA			
				VÄÄVEL							AMPER			RAADIUS							TÄPITÄHT			
ILUESE								KITSAS					MASIN- INIMENE					IDEAALSUS						

E 14. juuli

02:15 Eestlanna Pariisis **03:48** ERR.ee uudised **06:45** Prillitoos **07:43** Eesti imelised maamärgid **07:45** Maahommik **08:30** Televisiooni lapsed **09:00** Vanad ja kobedad **09:25** Vanad ja kobedad **09:50** IT-vaatlik **10:00** Eesti mäng **10:35** Maahommiku lood. Tammeougu talu pere **10:45** La Promesa **11:45** Südamering **13:20** Ühe maja lugu **13:50** Reis ümber Eesti **14:50** Solsidan **15:10** IT-vaatlik **15:20** Mida teie arvate? **16:15** 8 mm ELU **17:00** Öhne 13 **17:30** La Promesa **18:30** Aktuaalne kaamera **18:45** Eesti mäng **19:20** Minu ETV Reet Linna **19:30** Segasumasuvila ratastel **20:00** Siini me oleme **20:30** Elu loomaasias **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ukraina stuudio **22:05** Pulss **22:25** Puls **22:50** Grantchester **23:40** Solsidan

06:30 Rikas Eesti **07:00** Suvereporter+ **07:30** Nutikas Eesti **08:00** Ööküaline. Nublu **09:00** Unelmate hotell – Birma **11:00** Roaldi retked Eestis. Homsenimel **12:00** Kuldne pilet **13:00** Minu emps on kõvem koka kui sinu ema **14:00** Hudson ja Rex **15:00** Küladektiivid **16:00** Armastuse hind **17:00** Kellele kuulub su süda? **17:40** Mõrvad mägedes **18:45** Täistunni lood **19:00** Suvereporter **20:00** Kuldvilak **20:35** Elamusi täis Eesti **21:35** Papsid **22:35** Vösaga Lähis-Idas **23:05** Kaks kanget Indias

06:00 Multifilm Spidey ja tema imelised sõbrad **06:30** Multifilm Leo Da Vinci **06:50** TV3 uudised **07:20** TV3 uudised **07:50** Kirgedes torm **09:00** Kättemaksukontor **10:00** Su nägu kõlab tuttaval **12:55** Eesti parim pagar **14:00** Kahevõitlus **14:30** Mängufilm Rosamunde Pilcher: Murtud südamed **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Kahevõitlus **19:00** TV3 uudised **20:00** Läbi suve Taaviga **20:30** Külalast külla **21:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **22:30** Üle ja ümber Balkani päikese **23:00** KINO3: Mängufilm Sniper: Valge Ronk **01:35** Will ja Grace **02:05** Külalast külla **03:00** Läbi suve Taaviga **03:30** Üle ja ümber Balkani päikese **04:05** TV3 uudised **05:00** Uurija Vera

07:00 Claude **07:10** Peeter Pikk-kõrv **07:25** Pips ja Popi **07:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:55** Pörsas Peppa **08:00** Karu Karla **08:05** Pörsas Peppa **08:10** Ella, Oscar ja Huu **08:20** Hei, Kutsa! **08:25** Mikk-Mikk ja seenerahvas **08:40** Ollie ja Kuu **08:50** Hiir Hops **09:00** Lumejänesed **09:25** Kunksmoor **09:45** Miriami teater **09:50** Minu lemmikloom **10:00** Osoon. Globaalsed kliimamuutused: Saarepuu; Haug **10:30** Reisle minuga. Split **10:55** OP **11:55** 31. jaoskond **12:15** 31. jaoskond **12:35** 31. jaoskond **12:55** 31. jaoskond **13:15** Kirjandusministri juures **13:45** Erakordsed Šveitsi mägiarudted **14:40** Kõielkõndija **15:05** Hea eesti muna **15:30** Operatsioon Ai **16:00** Mikk-Mikk ja seenerahvas **16:10** Väike nõid Zouk **16:25** Riiklikud loomad **16:28** Kapten Stella **16:30** Ella, Oscar ja Huu **16:40** Luise ja Oliveri mängud **16:45** Hei, Kutsa! **16:50** Pips ja Popi **17:00** Kauboihamster Villi **17:10** Claude **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Hiir Hops **18:00** Luise ja Oliver **18:10** Lotte **18:15** Lotte **18:20** Koolitants **2025** **18:40** Piip ja Tuut. Kõigiviljateater. Kapsa ja peedi pulm **18:45** Lucas **18:50** Operatsioon Ai **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** Osoon **20:00** Lilled – mõistatuslikud vallutajad **20:50** Alias Grace **21:35** Adidas vs Puma – vendade duell **23:35** Cardini moemaja

T 15. juuli

06:45 Prillitoos **07:40** Kultuuri kodu **07:45** Maahommik **08:30** Televisiooni lapsed **09:00** Vanad ja kobedad **09:25** Vanad ja kobedad **09:50** OP lood **10:00** Eesti mäng **10:30** Maahommiku lood **10:45** La Promesa **11:45** Ahto. Unistuste jaht **13:20** Siin me oleme **13:50** Reis ümber Eesti **14:50** Solsidan **15:15** Mida teie arvate? **16:10** Pulss **16:35** Puls **17:00** Öhne 13 **17:30** La Promesa **18:30** Aktuaalne kaamera **18:45** Eesti mäng **19:20** Minu ETV. Rasmus Kagge **19:30** Segasumasuvila ratastel **20:00** See suur, et... Raivo E. Tamm **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ringvaade suvel **22:05** Puls **22:30** Puls **22:55** Kirjandusministri juures **23:25** Ühe pere muusika

06:30 Suvereporter **07:30** Nutikas Eesti **08:00** Kaks kanget Indias **09:00** Unelmate hotell – Seishellid **11:00** Roaldi retked Eestis. Moodsad mõisnikud **12:00** Elamusi täis Eesti **13:00** Minu emps on kõvem koka kui sinu ema **14:00** Hudson ja Rex **15:00** Küladektiivid **16:00** Armastuse hind **17:00** Kellele kuulub su süda? **17:40** Mõrvad mägedes **18:45** Täistunni lood **19:00** Suvereporter **20:00** Kuldvilak **20:35** Meie aasta Indoneesia **21:35** Papsid **22:35** Krimi **23:05** Kaks kanget Indias

06:00 Multifilm Spidey ja tema imelised sõbrad **06:30** Multifilm Leo Da Vinci **06:50** TV3 uudised **07:50** Kirgedes torm **09:00** Kättemaksukontor **10:00** Läbi suve Taaviga **10:30** Külalast külla **11:30** Kurvist kurvi: Läti **12:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **13:30** Üle ja ümber Balkani päikese **14:00** Kahevõitlus **14:30** Mängufilm Rosamunde Pilcher: Unistuste rannik **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Kahevõitlus **19:00** TV3 uudised **20:00** Läbi suve Taaviga **20:30** Kilu seljakotis **21:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **22:30** Üle ja ümber Balkani päikese **23:00** KINO3: Mängufilm Vaenlase tagalas **01:05** Läbi suve Taaviga **01:35** Kilu seljakotis **02:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **03:30** Üle ja ümber Balkani päikese **04:05** TV3 uudised **05:00** Uurija Vera

07:00 Claude **07:10** Lotte **07:15** Lotte **07:20** Pips ja Popi **07:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:50** Riiklikud loomad **07:55** Pörsas Peppa **08:00** Luise ja Oliver **08:10** Luka lustisõidurong **08:25** Iidefix **08:35** Mikk-Mikk ja seenerahvas **08:45** Väike nõid Zouk **09:00** Lumejänesed **09:25** Kunksmoor ja kapten Trumm **09:45** Miriami kõõgikombain **09:50** Minu lemmikloom **10:00** Osoon. Loomad Viimsis lõksus; Kõre; Metsise, kitse ja ilvese kohtumised **10:30** Reisle minuga. Saarnimega Brac, Horvaatia **10:55** OP **11:55** 31. jaoskond **12:15** 31. jaoskond **12:35** 31. jaoskond **12:55** 31. jaoskond **13:20** Ukraina stuudio **13:45** Cardini moemaja **15:30** Operatsioon Ai **16:00** Mikk-Mikk ja seenerahvas **16:10** Väike nõid Zouk **16:20** Puuonni lood **16:30** Muthärra Mutik **16:40** Luise ja Oliveri mängud **16:45** Hei, Kutsa! **16:50** Pips ja Popi **17:00** Loomarahva TV **17:10** Claude **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Hiir Hops **18:00** Floor paneb reeglid paika! **18:10** Rebased ja mägrad **18:20** Koolitants **2025** **18:40** KriipsuJuku kodu **18:45** Lucas **18:50** Operatsioon Ai **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** Osoon **20:00** Maiade tõus ja langus **20:50** Alias Grace **21:35** Ronaldo: Liissabonit legendiks **22:40** Bangla surfitüdrukud **23:35** Kairo vandenõu

K 16. juuli

02:45 Reis ümber Eesti **03:45** Ajavaod **04:14** ERR.ee uudised **06:45** Prillitoos **07:44** Rahvuspargid **07:45** Maahommik **08:30** Ringvaade suvel **09:00** See suur, et... Raivo E. Tamm **10:00** Eesti mäng **10:35** Elu lugu **10:45** La Promesa **11:50** Sinu uus sugulane **12:20** Elu võimalikkusest maal **12:50** Maahommiku lood. Ranna Rantšo **13:05** Agatha Christie radadel koos Alan Carriga **13:50** Reis ümber Eesti **14:50** Solsidan **15:15** Mida teie arvate? **16:10** Pulss **16:35** Puls **17:00** Öhne 13 **17:30** La Promesa **18:30** Aktuaalne kaamera **18:45** Eesti mäng **19:20** Minu ETV. Anne Veesaar **19:30** Segasumasuvila ratastel **20:00** Maitse sünd **20:30** Öhinapõhised Kuubal **20:55** Kultuuri kodu **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ringvaade suvel **22:05** Puls **22:30** Puls **22:55** Kukerpillide rapsoodia **23:55** Solsidan

06:30 Suvereporter **07:30** Nutikas Eesti **08:00** Kaks kanget Indias **09:00** Unelmate hotell – Sri Lanka **11:00** Roaldi retked Eestis. Jahi eripärad **12:00** Lenna ja Lauri Ilmaveerel **13:00** Minu emps on kõvem koka kui sinu ema **14:00** Hudson ja Rex **15:00** Küladektiivid **16:00** Armastuse hind **17:00** Kellele kuulub su süda? **17:40** Mõrvad mägedes **18:45** Täistunni lood **19:00** Suvereporter **20:00** Kuldvilak **20:35** Lenna ja Lauri Ilmaveerel **21:35** Papsid **22:35** Heeringas Veenuse öäl **23:05** Kaks kanget Indias

06:00 Multifilm Spidey ja tema imelised sõbrad **06:30** Multifilm Leo Da Vinci **06:50** TV3 uudised **07:50** Kirgedes torm **09:00** WRC: Rally Estonia **09:45** Võimalik vaid TikTakis **10:00** Läbi suve Taaviga **10:30** Abikäsi **11:30** Suur lotokolmapäev: Rooside sõda **12:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **13:30** Üle ja ümber Balkani päikese **14:00** Kahevõitlus **14:30** Mängufilm Rosamunde Pilcher: Südamets otsus **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Kahevõitlus **19:00** TV3 uudised **20:00** Läbi suve Taaviga **20:30** Suur lotokolmapäev: Rooside sõda **21:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **22:30** Üle ja ümber Balkani päikese **23:00** KINO3: Mängufilm Varuvõmmid **01:10** Läbi suve Taaviga

07:00 Claude **07:10** Kauboihamster Villi **07:20** Pips ja Popi **07:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:50** Floor paneb reeglid paika! **08:05** Muthärra Mutik **08:15** Puuonni lood **08:25** Mikk-Mikk ja seenerahvas **08:35** Pörsas Peppa **08:40** Väike nõid Zouk **08:50** Hei, Kutsa! **09:00** Lumejänesed **09:20** Viimane korstnapühkija **09:35** Vahva rätspe **09:45** Miriam me rehädas **09:50** Minu lemmikloom **10:00** Osoon. Kalakontroll merejää!; Lastega talvise metsas; Karu **10:30** Reisle minuga. Trüüviljaht ja Ascoli Piceno linn **10:55** OP **11:55** 31. jaoskond **12:15** 31. jaoskond **12:35** 31. jaoskond **12:55** 31. jaoskond **13:20** Porised prillid ehk mootorisport Karksi-Nuia moodi **15:20** R2 Aastahit minilaiv **2024** **15:30** Operatsioon Ai **16:00** Ernest ja Celestine **16:20** Puuonni lood **16:30** Muthärra Mutik **16:40** Hei, Kutsa! **16:50** Oodo **17:00** Peeter Pikk-kõrv **17:10** Claude **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Hiir Hops **18:00** Floor paneb reeglid paika! **18:10** Rebased ja mägrad **18:20** Koolitants **2025** **18:40** Piip ja Tuut. Kõigiviljateater. Lehma matust **18:45** Lucas **18:50** Operatsioon Ai **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** Osoon **20:00** Karulood **20:50** Alias Grace **21:35** Jalgpalli naiste EM **2025**

N 17. juuli

00:20 Mida teie arvate? **01:15** Segasumasuvila ratastel **01:45** Reis ümber Eesti **02:40** Kõõgikodanikud **03:12** ERR.ee uudised **06:45** Prillitoos **07:40** Eesti imelised maamärgid **07:45** Maahommik **08:30** Ringvaade suvel **09:00** Vanad ja kobedad **09:30** Vanad ja kobedad **10:00** Eesti mäng **10:30** Maahommiku lood. Puise küla sepad **10:45** La Promesa **11:50** Naerata ometi **13:15** Maitse sünd **13:45** IT-vaatlik **13:50** Lauluga maale **14:50** Solsidan **15:15** Mida teie arvate? **16:10** Pulss **16:30** Puls **17:00** Öhne 13 **17:30** La Promesa **18:30** Aktuaalne kaamera **18:45** Eesti mäng **19:25** Minu ETV. Grete Lõbu **19:30** Segasumasuvila ratastel **20:00** Ühe maja lugu **20:30** Elu võimalikkusest maal **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Ringvaade suvel **22:05** Puls **22:30** Puls **22:55** Puls **23:20** Agatha Christie radadel koos Alan Carriga

06:30 Suvereporter **07:30** Nutikas Eesti **08:00** Kaks kanget Indias **09:00** Unelmate hotell – Lõuna-Aafrika **11:00** Roaldi retked Eestis. Suurpere sümfonia **12:00** Lenna ja Lauri Ilmaveerel **13:00** Minu emps on kõvem koka kui sinu ema **14:00** Hudson ja Rex **15:00** Küladektiivid **16:00** Armastuse hind **17:00** Kellele kuulub su süda? **17:40** Mõrvad mägedes **18:45** Täistunni lood **19:00** Suvereporter **20:00** Kuldvilak **20:35** Master-Chef Eesti: kuulsused kõõgis **22:05** Kuldne pilet **23:05** Kaugele siit

06:00 Multifilm Spidey ja tema imelised sõbrad **06:30** Multifilm Leo Da Vinci **06:50** TV3 uudised **07:50** Kirgedes torm **09:00** WRC: Rally Estonia **09:45** Võimalik vaid TikTakis **10:00** Läbi suve Taaviga **10:30** Abikäsi **11:30** Suur lotokolmapäev: Rooside sõda **12:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **13:30** Üle ja ümber Balkani päikese **14:00** Kahevõitlus **14:30** Mängufilm Rosamunde Pilcher: Südamets otsus **16:30** Kirgedes torm **17:30** Kättemaksukontor **18:30** Kahevõitlus **19:00** TV3 uudised **20:00** OTSE: WRC Rally Estonia **21:00** Võimalik vaid TikTakis **21:30** Joel Ostrati suur õhtusöök **22:30** Üle ja ümber Balkani päikese **23:00** KINO3: Mängufilm Õine maja **01:10** Lapsed

07:00 Claude **07:10** Loomarahva TV **07:20** Floor paneb reeglid paika! **07:35** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:55** Ernest ja Celestine **08:10** Muthärra Mutik **08:20** Pörsas Peppa **08:25** Oodo **08:35** Puuonni lood **08:40** Hei, Kutsa! **08:45** Peeter Pikk-kõrv **09:00** Lumejänesed **09:25** Tublid loomad **09:35** Vennad ja õed **09:45** Miriam mängib peitust **09:50** Minu lemmikloom **10:00** Osoon. Kaldakaitse; Taliteed; Hunt **10:30** Reisle minuga. Marche maakonna oliivid ja pasta **10:55** OP **11:55** 31. jaoskond **12:15** 31. jaoskond **12:35** 31. jaoskond **13:00** 31. jaoskond **13:20** Maiade tõus ja langus **14:05** Mumford & Sons. Dust and Thunder **15:05** Illiku maa helid **15:30** Operatsioon Ai **16:00** Mikk-Mikk ja seenerahvas **16:10** Ollie ja Kuu **16:20** Kõlakoguja **16:30** Muthärra Mutik **16:40** Väike täitsa suur poiss **16:45** Hei, Kutsa! **16:50** Oodo **17:00** Peeter Pikk-kõrv **17:10** Claude **17:25** Pörsas Peppa **17:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **17:50** Lunnisaar **18:00** Nöbinina **18:25** Koolitants **2025** **18:45** Swang **18:55** Muumiorulood **19:20** Las majoonistan. Laulupea **19:25** Aktuaalne kaamera **19:30** Osoon. Kanuumaat; Vaika saared; Kodumaine kõõgivil **20:00** Kondiitrite planeet: Nicolas **20:20** **20:50** Alias Grace **21:35** Jalgpalli naiste EM **2025**

R 18. juuli

00:05 Solsidan **00:30** Mida teie arvate? **01:25** Segasumasuvila ratastel **01:55** Vanad ja kobedad **02:30** Vanad ja kobedad **02:45** Kõõgikodanikud **03:16** ERR.ee uudised **06:45** Prillitoos **07:40** Kultuuri kodu **07:45** Maahommik **08:30** Ringvaade suvel **09:00** Vanad ja kobedad **09:30** Vanad ja kobedad **10:00** Eesti mäng **10:35** Maahommiku lood. Kassari hobused ja õunad **10:45** La Promesa **11:50** Ühe pere muusika **12:35** Elu lugu **13:00** Öhinapõhised Kuubal **13:30** Lauluga maale **14:30** Solsidan **14:50** Mida teie arvate? **15:50** Puls **16:10** Puls **16:35** Puls **17:00** Öhne 13 **17:30** La Promesa **18:30** Aktuaalne kaamera **18:45** Eesti mäng **19:20** Minu ETV. Katrin Viirpalu **19:30** Segasumasuvila ratastel **20:00** Telelegendide lahing **20:55** Kultuuri kodu **21:00** Aktuaalne kaamera **21:25** Sport **21:35** Kes tappis Otto Mülleri? **22:20** Midsomeri mõrvad. Surma kliima **23:50** Riigimehed. Võim või võrdsus?

06:30 Suvereporter **07:30** Nutikas Eesti **08:00** Ööküaline. Anna Hints **09:00** Unelmate hotell – Tähistaevas Tai kohal **11:00** Roaldi retked Eestis. Mängurid **12:00** Südamets soov **13:00** Minu emps on kõvem koka kui sinu ema **14:00** Hudson ja Rex **15:00** Küladektiivid **16:00** Armastuse hind **17:00** Kellele kuulub su süda? **17:40** Mõrvad mägedes **18:45** Täistunni lood **19:00** Suvereporter **20:00** Vasa-vinkel suvitab **21:00** Reede ÖHTU! **22:30** Kõõk **23:00** Ole tugev!

06:00 Multifilm Spidey ja tema imelised sõbrad **06:30** Multifilm Leo Da Vinci **06:50** TV3 uudised **07:50** Kirgedes torm **09:00** Rally-studio **09:15** OTSE: WRC Rally Estonia **10:05** OTSE: WRC Rally Estonia **10:55** Keskae röömud **11:50** OTSE: WRC Rally Estonia **12:45** OTSE: WRC Rally Estonia **13:35** Üle ja ümber Balkani päikese **14:05** Kahevõitlus **14:35** Joel Ostrati suur õhtusöök **15:40** OTSE: WRC Rally Estonia **16:30** Kirgedes torm **17:35** Driftides Euroopa meistriks **18:05** OTSE: WRC Rally Estonia **19:00** TV3 uudised **19:15** OTSE: WRC Rally Estonia **20:00** Võimalik vaid TikTakis **20:30** Eesti parim pagar **21:30** Suure tähe väike täht **23:00** KINO3: Mängufilm Tööväri **01:05** Mängufilm Maria paradisi

07:00 Claude **07:10** Peeter Pikk-kõrv **07:25** Pörsas Peppa **07:30** Lepatriinu ja Musta Kassi imelised lood **07:55** Muthärra Mutik **08:05** Lunnisaar **08:10** Oodo **08:20** Hei, Kutsa! **08:25** Hei, Kutsa! **08:35** Mikk-Mikk ja seenerahvas **08:45** Ollie ja Kuu **09:00** Lumejänesed **09:25** Väike motoroller **09:35** Eesel, heeringas ja nõialuud **09:50** Minu lemmikloom **10:00** Osoon **10:30** Reisle minuga. Sri Lanka **10:55** Carte blanche **11:55** 31. jaoskond **12:15** 31. jaoskond <

JÄRJEJUTT
Harald tegutseb

OSKAR LUTS

Nii umbes ütlesin naisele. „Ah, need on tühjad fraasid,” vastas naine, „mis tahavad kaitsta mingisugust enam kui õõnsat teooriat. Jätame parem selle jutu. Kõik vaimuhaiged on valmis viimse ni ja iga abinõuga kaitsma oma *idee fixe*’i.”

„Jälle! Jälle!” hüüdsin. „Kas pead mind siis tõesti vaimuhaigeks? Või mind süüdistada andevaesuses ja jumal teab milles, aga ometi mitte vaimuhaiguses.”

„Just, just,” kinnitas naine. „Ma annan ennem järele, et sinu teoses on mõned kirjandusväärtuslikud kohad (seda tuleb vahel ette vaimuhaigete tois), kuid vaimuhaige oled sa tingimata. Luba! Luba! Tuleta meele, missuguse jutuga tulid sa siia voodi juurde.”

„Nojaa,” vastasin, „arvasin lihtsalt, et sa ehk oled kade, kui saan kord kuulsaks kirjanikuks, sellepärast tegin selle ettepaneku.”

„No, vaata!” hüüdis naine võiduroõmsalt.

„Vaata nüüd ise ja püüa aru saada, kui sul on veel natukenegi puudutamata pääaju, – kas võib

tulla sarnasele mõttele keegi terve vaimuga inimene?”

Muidugi ei pidand naine mind vaimuhaigeks (vähemalt esialgu mitte), siiski sain naeruväärseks oma plaaniga, millest lootsin nii palju. Naine tahtis mind ainult mõnitada, hirmutada, pilgata ja tarvitaski sellest ajast minu vastu pilget, mis on naise käes alati kahtlase väärtusega sõjariist, või, nii-öelda, kahe teraga mõök. Näituseks küsis ta mult ühel hommikul: „Noh, kas kirjaniku-härra nii vara juba üleval?”

„Jah,” vastasin, „kirjaniku-härra on nii vara juba üleval.”

„Kas kirjaniku-härra und kah nägi?” – „Kogu kirjaniku elu on unenägu.” – „Hm... Aga mina nägin... ja koguni väga imelikku und.”

Nähes, et ei suutnud minus äratada vähematki uudishimu, jutustas ta ise edasi:

„Nägin,” ütles ta, „et kusagil oli väga palju luulehobuseid. Siis tuli sinna väga palju luuletajaid ja kirjanikke. Ja iga luuletaja ja iga kirjanik võttis endale luulehobu ja tõusis temaga siniste kõrguste poole. Ainult üks luuleho-

bu jäi üle. Siis tuli sinna veel üks isik, kes ennastki pidas kirjanikuks (ma sain tähelepanelikuks), ja vaatlus seda looma nagu hobuseparisnik laadal, see on: vaatis looma hambaid, tõstis looma saba ja nii edasi. Viimaks ei mõistnud ta luulehobuga ometi muud midagi päälle hakata, kui võttis noa ja hakkas teda nülgi.”

Jutustus lõppes sarkastilise naeratusega. „Imelik küll,” vastasin, „nüüd tuleb minulegi meelde üks unenägu. Ja veel imelikum – ka mina nägin luulehobuseid. Parajasti, kui ma ühele neist selga istusin ja juba olin õhku tõusmas, tõmbas hobune kõrvad päälgi, ajas jalad harki ega liikunud paigast. Tagasi vaadates nägin, et hobuse sabas rippus koer... harilik karjakoer.” Naine vaatas mulle otsa suuri silmi. Ja vaikus. Pääle selle võib olla juba ammu valmis mõeldud pilke, polnud tal mulle

• Väike Harald hakkas emalt kannatama lausa ülekohtu ja põgenes minu juurde varjule, kui olin kodus.

enam midagi öelda. Ning sellest hommikust saadik ei julenud ta end enam pöörduda otsekohe minu poole, vaid tasus minu süü ja patu väikese Harald'i kätte. Ta arvas olevat tähele pannud, et väike „brünett” oli mulle armsam kui Juulia; ehk küll, pean ütlema, mu kuldne, lapsed on mulle armsad mõlemad. Kui ma Harald'i kui väetima vastu siiski ehk näitasin pisut rohkem õrnust, siis polnud ses midagi iseäralikku.

Väike Harald hakkas emalt kannatama lausa ülekohtu ja põgenes minu juurde varjule, kui olin kodus. Mis sündis minu äraolekul, seda ei tea ma kindlasti öelda, kuid arvan, et väikese „brüneti” käsi siis mitte nii halvasti ei käänd. Halb ümberkäimine Haraldiga võis olla ikkagi ainult demonstratsioon minu vastu, millel oli mõtet ainult minu juuresolekul. Nii siis...

Jaa, nii jagunesime siis kahte vaenulikkude leeri, kus ühelt poolt olime: mina ja Harald, teiselt: naine, Juulia ja teenijatüdruk. Tõesti, isegi Juulia tegi Haraldile tihti haiget, otsekui ema kihutusel; tüdruk aga unustas minu vastu

endise viisakuse ning vahtis mulle enne kaua häbematuult näkku, kui täitis käsu. Niikaugel olid juba asjad tol korral!

Mul hakkas kahju lastest, panin käsikirja kirjutuslaua lukustatud sahtlisse, andsin endale töötuse, mitte enne edasi töötada, kui olin leidnud uue tee, s.o uue kavaluse. Avalikult ei tahtnud ma enam silpigi kirjutada, sest kodu ja perekonnaelu oli tõeliselt „kääst ära”.

Ühel päeval sain juhtumisi kokku oma kauaaegse tuttava, võib koguni öelda: sõbraga. See on nüüd juba vana aus härra, ei, see on nüüd juba vana hall täkk, lakk paremal pool, läbi ja läbi epikuurlane, aga suure kirjandusliku eruditsiooniga inimene, filosoof, kriitik, *Schöngest** ja jumal teab, mis kõik. Nooremas põlves olla ta septsend isegi ilukirjanduslikke töid, aga olevat siis jätnud need katsed, varsti märgates, et kriteerium ja loov vaim pole kaugeltki üks ja sama.

Järgneb

* Iluvaim (sks k), mõiste saksa kultuurist, sarnane prantsuse mõistele *bel esprit*; tähendab esteeti, ilunautlejat.

SUDOKUD

		2	8		7	3		
7		9		5		6		2
	2			4			3	
1				2				5
	3			1			6	
9		1		8		4		3
		5	2		4	7		

			4		7			
		3		1		9		
4	1						5	2
		8		4		2		
	7		3		8		4	
		6		7		5		
2	5						3	6
		4		3		1		
			2		4			

Kuhu Minna

• **KINO**
Haapsalu kultuurikeskuses: „Superman” – 12. juulil kl 11, 15. juulil kl 17, 17. juulil kl 19.

• **KONTSERT**
Haapsalu linnuses: 18.–19. juulil džässifestival Taff:fest. Vt ka: taffestival.ee, passid ja päevapiletid Piletikeskuses.

• **MUUSEUMID**
Haapsalu linnuse muuseum
E–P 10–18. linnus.salm.ee.

Iloni lmedemaa teemakeskus
E–P 11–18. www.salm.ee.

Haapsalu raekoda
K–P 11–18. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseum
K–P 11–17. www.salm.ee.

Ants Laikmaa muuseum
(Kadarpiku küla, Lääne-Nigula):
K–P 11–17. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum
(Sadama 32, Haapsalu) T–L 10–18; P ja E 10–16. www.aiboland.ee.

Rõude muuseum
R - L 12–16, muul ajal ette teata-

des roudemuuseum@gmail.com, tel 5683 1203, Maie.

Lihula muuseum
on avatud T–L 10–17. E-post: lihulamuuseum@laaneranna.ee.

• **NÄITUSED**
Lasteraamatukogus
(Wiedemanni 11)
õpilastööde näitus „Kui lahti löön raamatu...”, Haapsalu kunstikooli õpilaste tööde näitus „Paberist tass”, Tallinna VII illustratsiooniriennaali välisautorite näitus „Pildi jõud”. Näitused avatud 31. juulini.

Haapsalu linnagaleriis (Posti 3):
Sohvi Viigi näitus „Pooldumine” 31. juulini.

Haapsalu kunstikoolis (Jaani 2):
majagaleriis Ülo Telgmaa juubelinäitus 13. juulini.
Hoovigaleriis Matti Tapio Vainio näitus „Peegeldused” 13. juulini.
Keldrigaleriis: Märt Rannaste isikunäitus „Kellerkunst” kuni 13. juulini.
Galeriid avatud K–P 12–18. Tasuta!

Lihula muuseumis
(Lihula mõis, Linnuse tee 1):
Näitus „Läänemaa naise pidulikud rõivad 19. saj lõpus ja 20. saj algus-

ses” jääb avatuks septembri lõpuni. T–L kell 10–17.
Näitus „Lihulas sündinud loodusteadeplane Wilhelm Konstantin Frommhold Petersen” püsiekspositsioonis. T–L kell 10–17.

• **RAAMATUKOGUD**
Keskraamatukogu (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11)
T–R 10–18, L 10–15, laenutuspunkt (Kastani 7) suletud.

Uuemõisa raamatukogu
(Ehitajate tee 3, Uuemõisa)
K–N 12–13.30, 14–20, L 10–15.

Asuküla raamatukogu
(Mägari küla) T–K 10–18, N 10–16, R 09–15. Iga kuu 2. ja 4. laupäeval 9–15. 1.–14. juuli SULETUD.
15. juuli avatud 12–18. 16.–29. juuli SULETUD.

Ridala raamatukogu
(Kooli 1, Panga küla) E–K 10–18, N 14–19, R 10–14. 1.–16. juuli SULETUD. 18.–23. juuli SULETUD. 24.–30. juuli SULETUD.

www.lib.haapsalu.ee.

Läänemaa vähiühing
on pakkunud oma liikmeile ja nende perekedele tuge juba 20 aastat.

Oleme tänulikud abi ja toetuse eest.

Läänemaa vähiühing,
SEB
EE621010220047448013.

Suvitate
maakodus?

Pidage meeles ka
Lääne Elu uuele aadressile
ümber suunata!

Helistage 473 7222
või kirjutage le@le.ee.

OST

Ostan autosid, seisukord ei ole oluline. Tel 553 1989.

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Auto-raadiod ja -kõlarid. Autoalarmid. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

HAAPSALU UKSETEHAS
MÜÜB PUITBRIKETTI.
UUS HIND 175.-/alus!
INFO 472 0800.

16.07 toome kõrge kvaliteedilise ja kodumaise sealiha, hakkliha, ahju-, suitsu- ja šašlõkivorstid, šašlõkid ja kulinaariatooted, soolaliha, suitsusingid, pasteetid, sealihakonservid ja subproduktid järgmistesse sihtkohtadesse: Kose – Keila – Vasa-lemma – Ämari – Riisipere – Turba – Risti – Palivere – Taebla – Linnamäe – Haapsalu. Sealiha al veerand seast 3.75/kg. Erinevad lihatükid al 4.80/kg. Juulikuus tasuta liha tükeldamine. Tellimus esita 5358 6772, Facebooki sõnum või vajangu-perefarm@gmail.com. Tärned vahemikus 14–21, kellaaeg helistatakse veel ette.

TÖÖPAKKUMINE

Vajan koduaeda Valgeväljal lillepeenra rohijat ja korrastajat. Tasu kokkuleppel. Tel 529 2378.

KINNISVARA

Ostan elektriga garaaži Haapsalus. Tel 515 6632.

PUIT

Vedu hinnas. Müüa kuiva ja märga küttepuid. Pikkus vastavalt soovile. Tel 5666 0431.

Müüa küttepuid koos veoga. Info 5687 3966, timberexpert@online.ee.

Kask ja kuiv puu alates 65.-, transport 3–9 ruumi. Tel 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotsid. Vedu tasuta. Tel 5383 9215.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalauda. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Olevi puukool müüb kuiva küttepuid, 2 aastat kuivanud kasepuud, pikkus 40 cm. Okaspuud ja okaspuu pind 50 cm. Minimaalne kogus 5 ruumi. Tel 5681 7035.

TEENUS

Masterclean OÜ pakub trepikodade koristust, küliskorterite koristus- ja haldusteenust, kodukoristust ja äripindade koristust Haapsalus ja Läänemaal. Lisainfo telefonil 5568 0676 või e-maili teel info@masterclean.ee.

Westmeri pesumaja pakub uut ja kvaliteetset pesumaja teenust Haapsalus ja Läänemaal. Haapsalu linnas alati TASUTA transport! Oleme avatud 7 päeva nädalas. Address Westmeri 2, Haapsalu. Tel 569 0522.

Viin ära vanarauda, oksi, ehitusprahiti, mööblit jm. Teen lammutus- ja ehitustöid, puude langetamine ja muud tööd. Tel 5802 9660.

Developing Ehitus OÜ

Katuste renoveerimine, fassaaditööd, majade ehitus, üldehitus.

Tagame kvaliteedi. Pakume koostööd korteriühistutele.

Tel 5566 1168.
E-mail:
info@developingehitus.ee.

Teostame majade, abihoonete ja aedade ehitusi, tänavakivide paigaldust, võtmed kätte lahendused. Dekkan.ehitus@gmail.com. Tel 5632 7955.

Hauaääriste ja -kivide paigaldus. Haudade hooldus ja muud kalmistutööd. Tel 557 3287, Jevgeni.

Puurkaevude ja maaküttekaevude puurimine ning projekteerimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Rauaeraldus, filtrite paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Katuse turvatoodete müük ja paigaldus. Vihmaveesüsteemide müük ja paigaldus. Tel 5347 7919.

Fekaalivedu, septikute tühjendamine E–P, ka pühade ajal, tel 515 7000.

Katuste renoveerimine/paigaldus. Plekk-, eterniit-, karg- ja bituumenkatused. Vihmaveesüsteemid, erinevate plekkide paigaldus ja üldehitustööd nii sees kui väljas. Saabtehtud OÜ 5454 0423.

Ohtlike puude raie, võsaloikus ja kruntide puhastus võsast. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373, Randy.

TURG

Haapsalu turul lilletelgis suvelillede ja amplitre LÕPUMÜÜK 12.7–13.7 avatud 9–14.

Toimetus kuulutuste sisu eest ei vastuta.

Teade saatke aadressil
le@le.ee. Lehes ilmuvad teated on leitavad veebist aadressil online.le.ee/kategooria/tasutud-teated/.

Avaldame sügavat kaastunnet Piret Vaole kalli ema
ÕIE RANNUSE surma puhul.

SA Läänemaa

Kas nägid või kuulsid midagi huvitavat?
Saada vihje veebis www.le.ee või meiliaadressil info@le.ee.

Toimetus avatud
E-R 8.00–16.30

Reklaamisoovid:
reklaam@le.ee

Kuulutused, teated:
le@le.ee

Üldinfo:
info@le.ee

Loe veebis
online.le.ee.

KAKURO

	3	10			9	18		37	12
9					11			16	
			7				11		
6					30				
				8					
		12				6			
11	39				35				17
13				7				14	
			13			3			
13					6			17	
				17			14		
	33								
3									6
9				16			12		
						5			
3				9				11	
			7	19			11		
	11				9				
6					5			8	14
31						21			
5				11			7		

Läänemaa toidupank kogub toitu puudust kannatavate leibkondade toetuseks Haapsalus ja Läänemaal.

Et toiduabi saada,võta ühendust kohaliku omavalitsuse sotsiaaltöötajaga.

Aitame koos!
Tel 5355 4330

Mälestan head sõpra
ENDEL HEINLEHT ja avaldan kaastunnet Üllele ja lastele.

Pärn Udras perega

Lahkunud on hea kaaslane
ENDEL HEINLEHT. Jääme teda mäletama ja avaldame kaastunnet lähedastele.

EKRE Läänemaa ringkond

Avaldame kaastunnet Tarmole isa ja Raunole vanaisa
ENDEL HEINLEHE lahkumise puhul.

Nõva vabatahtlikud päästjad

Südamlik kaastunne Piret Vaole perega armsa
ema kaotuse puhul.

GS Wood Trading

Avaldame siirast kaastunnet Piret Vaole perega kalli ema
ÕIE RANNUSE kaotuse puhul.

Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskus

Avaldame sügavat kaastunnet Matile ja Piretile perega abikaasa, ema ja vanaema
ÕIE RANNUSE kaotuse puhul.

Valli, Helja ja Igor

Päev looja läinud ja tühjaks kodukamber jäänud...

Teatame kurbusega, et on lahkunud meie kallis
ENDEL HEINLEHT 13.2.1939 – 8.7.2025.

Hüvastijätt Vana-Metskonna koduülest 17.juulil kell 11 ja muldasängitamine Nõva kalmistul.

Leinavad lähedased

Läänemaa Jahindusklubi mälestab kauaaegset Läänemaa jahindustegelast
ENDEL HEINLEHT ja avaldab kaastunnet omastele.

Mälestame head sõpra ja auväärset metsameest
ENDEL HEINLEHT.

Sinu hoitud ja rajatud metsad kohisevad sulle igaviku teedel.

Silvi, Lembitu, Rutt ja Koit

Avaldame sügavat kaastunnet Pillele ja Tarmole isa
ENDEL HEINLEHE lahkumise puhul.

Andrus ja Jaak perega

Avaldame sügavat kaastunnet Piretile perega kalli ema
ÕIE RANNUSE surma puhul.

AS Haapsalu Veevärk töökaaslased

Mälestame sõbralikku ja lahket naabritädi
MEIDA RADIKOT. Kaastunne omastele.

Silvi, Kaire ja Terje

Sind leinama jääb kodumaja, igatsema koduüü...

Teatame kurbusega, et lahkus meie kallis poeg, vend ja onu
OLIVER TAMMSALU.

Ärasaatmine toimub esmaspäeval, 14. juulil kell 10 Hingeviuli tavandisaalis, Kalmistu 3a.

Leinavad omaksed ja lähedased

Üks tee on lõpuni käidud, üks süda on vaikinud.

Kallid Lea, Elo ja Ülo, leinas vaikselt langetame pea. Las küünlaleek mälestusi paitab ja vaikselt kaotust leevendada aitab. Puhka rahu,
OLIVER TAMMSALU.

Perekonnad Rebane, Amandus, Erisalu, Merilo, Jürjer, Liivlaid, Pöder, Sooba, Ahi, Saumets, Kumari, Tulvik

Koos käidud teed ei rohtu, koos oldud aeg ei unune...

Lahkunud on teeneline metsamees
ENDEL HEINLEHT. Südamlik kaastunne kõigile lahkunu lähedastele. Mälestame head kaasteelist. Arder perekonnaga

Mälestame head sõpra ja mälestuste talletajat
ENDEL HEINLEHT. Sügav kaastunne lähedastele.

MTÜ NordEstNõva

Eesti Metsateenijate Ühing mälestab pikaegset ühingu liiget, endist Nõva metsaülemat
ENDEL HEINLEHT ja avaldab kaastunnet omastele.

Langetame pea põlise metsamehe
ENDEL HEINLEHE mälestuseks ja avaldame kaastunnet Üllele perega.

Piirsalu metsamehed

BÜROO AVATUD E–R 10–15 KALMISTU TN 3A, HAAPSALU
TEL 58 503 340 (kontor), 5846 1111
www.hingeviul.ee
info@hingeviul.ee

Matusekorraldus Haapsalus ja Läänemaal, matuseteenused ja -tarbed, tuhastamine, haua- ja urnimatused, lahkunu transport surnukuuri (24/7 tel 58 007 504)

Teostame hauaplatside renoveerimis- ja hooldustöid Haapsalus ning Läänemaal. Müüme hauakive ja -piirdematerjale. Hinnapakumine ja info: hingeviul@gmail.com / 58 503 340

Reakuulutus (iga avaldamine): rida 2,10 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa; töötusimiskulutus 3.- iga avaldamine. Püsikuulutuse soovist kirjuta le@le.ee. Teated: rida 3,20 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. Raam ja paks kiri paberlehes lisavad igaüks hinnale 5 eurot. Rubriik „Kuhu minna”: rida 1,70 (ühes reas 33 tähemärki koos tühikutega), arvestus käib täisridade kaupa. E-post le@le.ee. Leinakulutus, matuseteade, tänu ja õnnitlus – väike 27.-, suur 53.- (eraisik); väike 33.-, suur 63.- (firma).

MALLE-LIISA RAIGLA

Ameerika autod täidavad linna

Nädalavahetusel täidavad Haapsalu taas Ameerika päritolu autod. Võrreldes varasemaga on üritus päeva võrra lühem ja algab laupäeval.

Ameerika päritolu autod kogunesid aga linnas juba reedel. Laupäeval on lossihoovis väljas vanad, enne 1979. aastat valminud Ameerika autod ja esinevad ajastutruud bändid Ameerikast, Soomest ja Eestist. Traditsioonilist näitust tänavu pole, kuid kolm paremat autot saavad autasustatud.

Kombekohaselt vuravad Ameerika päritolu autod pühapäeval kell 11 rongkäigus läbi linna. Ürituse lõpetab kiirendusvõistlus Kiltsi lennuväljal.

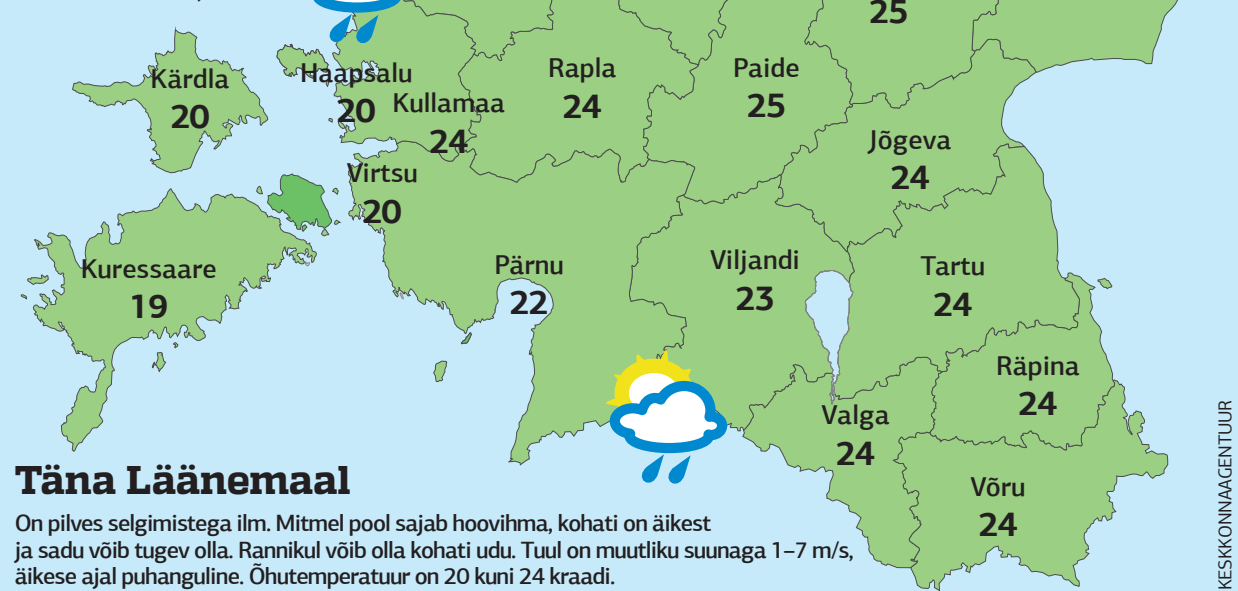
American Beauty Summer Meet'i nime all toimus üritus ka 2020. ja 2021. aastal koroonapiirangute tõttu.

MALLE-LIISA RAIGLA

ILM

VEETEMPERatuurID

(11. juuli kell 15)
 Dirhami 15,4°
 Haapsalu 17,5°
 Virtsu 17,4°
 Rohuküla 18,6°

Täna Läänemaal

On pilves selgimistega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma, kohati on äikeid ja sadu võib tugev olla. Rannikul võib olla kohati udu. Tuul on muutliku suunaga 1–7 m/s, äikese ajal puhanguline. Öhutamperatuur on 20 kuni 24 kraadi.

Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
15°...21°	14°...24°	15°...23°	16°...23°	
loodetuul 2 m/s	põhjatuu 1–2 m/s	kirdetuul 1–3 m/s	idatuul 2–4 m/s	

VAATA KA
 WWW.LE.EE

REINPAUL

OSTAME KASVAVAT ja LADUSTATUD VÕSA

Ralume võsast puhtaks kraavid, tee- ja põlluääred, lepikud, haavikud jne.

Info tel 5593 3899, kaido@reinpaul.ee
 www.reinpaul.ee

SOOJUSTAME HOONETE SEINAD JA PÖÖNINGUD PUUSTEVILLAGA

Objektiga tutvumine tasuta.

5044041
 info@puustemees.ee
 puustemees.ee

PUUSTEMEES

ISOVER

GIVEN -30%

given.ee

kividega ehted

HAAPSALU KAUBAMAJA

Pakkumine kehtib püsiklientidele al.39EUR ostust 25.06.–31.07.

Vajad uut vihmaveerenni või katuselt lumetõkked puudu?

- Katuseredelid
- Lumetõkked
- Vihmaveerennide paigaldus
- Käiguteed ja platvormid

527 1059
 info@vihmaveerennid.ee
 vihmaveerennid.ee

VIHMAVEERENNID
 Lühivabad rennid kuni som

Nautige suve koos Lääne Eluga!

Tellimiseks võtke ühendust le@le.ee, helistage 473 7111 või tulge toimetusse aadressil Posti 30, Haapsalu.

Balti Puurkaev

- Puurkaevude pesu
- Maasoojuspuuraukude puurimine
- Puurkaevude puurimine
- Soojuspumpade paigaldus
- Pumpade paigaldus
- Rauaeraldusfiltrite paigaldus
- Septikute ja veetrasside paigaldus

Tel: 521 7415, 504 2999
 www.baltipuurkaev.ee

Lääne Elu	
paber- ja digilehe hinnakiri	
	PABERLEHT
1 kuu	13
3 kuud	38
6 kuud	73
12 kuud	133
E-arve	12
	PABER+DIGI
1 kuu	17
3 kuud	48
6 kuud	92
12 kuud	170
E-arve	15
	DIGILEHT
1 kuu	8
3 kuud	20
6 kuud	37
12 kuud	74
E-arve	8
DIGILEHE PÄEVA-PILET 1,50	

Müüme KLOORIVABA VAHENDIT

DUTRIONI TABLETID
 kaevude ja kümblostünnide vee desinfitseerimiseks.

dutrion

DUTRION BALTIC
 info@dustrion.ee | tel 528 0192 | www.dutrion.ee

16. JUULI ÜDRUMA KÜLASELTSI PLATSIL

LÄÄNEMAA VÄÄRIKATE TANTSUPIDU KELL 18.00

Tantsu löövad 9 Läänemaa väärrikate rühma kogu Läänemaalt. Esinevad kapellid Hanilast ja Piirsalust.

ÜRITUS ON KÕIGILE TASUTA

KODUKANT LÄÄNEMAA

Rahastatud Euroopa Liit

Eesti tuleviku teaks

Siin võiks olla teie reklaam!

Võtke ühendust reklaam@le.ee.